

Pismo ukazuje się we
wtorki i piątki

Głos

weekend

Piątek

1 czerwca 2018

nr 40 (LXXIII)

cena: 17 Kč

DZIŚ DZIEŃ DZIECKA
ŚWIĘTUJMY
RAZEM
STR. 8-9

niepodległa

POLEKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

Samorządowcy gotowi do boju

WYDARZENIE: 5 i 6 października w RC odbędą się wybory do samorządów gminnych. Listy wyborcze muszą jednak zostać utworzone do 31 lipca. Sprawdziliśmy, czy znajdują się na nich urzędujący polscy wójtowie i burmistrzowie.

Beata Schönwald

...

Wbieżającej kadencji wójtowie narodowości polskiej stoją na czele pięciu gmin w regionie – Bystrzycy, Milikowa, Olbrachcic, Stonawy i Wędryni. Trzy miasta, Czeski Cieszyń, Jabłonków i Karwina, mają wiceburmistrzów Polaków. W Czeskim Cieszynie nawet dwóch. Z wyjątkiem zastępcy burmistrza Jabłonkowa, Stanisława Jakusa, politykę komunalną wszyscy chcą dalej uprawiać. – Zdecydowałem się, że w najbliższych wyborach już nie wystartuję. Osiągnąłem już

**O głosy wyborców
będą zabiegać
również pozostali
polscy samorządowcy
z dłuższym lub
krótszym stażem –
wójtowie Bystrzycy,
Olbrachcic i Wędryni**

wiek emerytalny i uważam, że 28 lat pracy na rzecz miasta zupełnie wystarczy – stwierdził Jakus. W samorządzie Jabłonkowa zaczął działać w 1990 roku, przez cztery kadencje był zastępcą burmistrza. – Na pewno będę jednak na bieżąco śledzić, co dzieje się w mieście. Tym bardziej że wiele projektów, za które teraz się bierzemy, będą owo- cować dopiero w przyszłej kadencji – zaznaczył.

Tyle samo lat, co Jakus w urzędzie w Jabłonkowie, Andrzej Feber spędził w stonawskiej gminie. Z tą różnicą, że przez wszystkich siedem kadencji stał na jej czele. W rozmowie z „Głosem” nie wyklu-

Fot. Freepik.com

czył, że ósma też mogłaby wchodzić w rachubę. – Chciałbym jeszcze kandydować, żeby mieć wpływ na dalszy rozwój Stonawy, a reszta zależy od woli wyborców. Jeżeli przekonają mnie liczbą głosów, że chcą mnie za wójta, potrafię sobie wyobrazić, że i tym razem mógłbym się podjąć tego zadania – powiedział siedmiokrotny wójt.

Tymczasem Ewa Kawulok ma za sobą zaledwie trzy lata rządzenia Milikowem. Funkcję wójta objęła w trakcie trwania kadencji, po śmierci swojego poprzednika. Jak stwierdziła, zdążyła się już czegoś nauczyć i rozpoczęte dzieło chętnie będzie kontynuować.

Ciąg dalszy na str. 3

Zarząd Główny Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego w Republice Czeskiej oraz Rada Kongresu Polaków w Republice Czeskiej zapraszają na spotkanie z przedstawicielami Fundacji Pomoc Polakom na Wschodzie

**w poniedziałek 18.6.2018 o godzinie 16:00
w Czeskim Cieszynie**

Zespół Fundacji przedstawi możliwości współpracy, organizowane i współtworzone przez Fundację inicjatywy, odpowie też na pytania dotyczące składania wniosków o dofinansowanie projektów na 2019 rok. Fundacja zaprasza polskie organizacje, media i szkoły do wspólnego działania w takich obszarach jak: edukacja, kultura i dziedzictwo narodowe, aktywizacja środowisk, media, pomoc charytatywna i socjalna.

Ze względu na konieczność przygotowania odpowiedniej sali prosimy o zgłoszenie udziału w spotkaniu w terminie do 11 czerwca 2018 pod adresem mailowym zg@pzko.cz lub telefonicznie tel. +420 777 710 628, +420 558 711 582

Szczegółowe informacje o miejscu spotkania zostaną podane wg ilości zgłoszonych osób

POMOC
POLAKOM
NA WSCHODZIE

EDUKACJA

Przeważają chłopcy

Czeski Cieszyń. W przyszłorocznej polsko-czeskiej 1. klasie mieszanej Akademii Handlowej będzie uczyło się 13 absolwentów polskich podstawówek. To tyle samo, co w tegorocznej klasie pierwszej i o dwie osoby więcej, niż wynosi liczba tegorocznych polskich maturzystów. W sumie do czescokieszyńskiej „handlówki” będzie po wakacjach uczęszczać 43 polskich uczniów.

Ciekawostką jest to, że w polskiej grupie przyszłorocznej klasy pierwszej będą przeważać chłopcy, co raczej nie jest typowe dla naszej szkoły – zauważyła dyrektorka Akademii Handlowej, Krystyna Bonček.

Dodajmy, że uczniowie „handlówki” oprócz polskiego, w naszym języku ojczystym uczą się także maturalnych przedmiotów fachowych.

(sch)

REKLAMA

**2 GODZINY KRĘGLI
+ bonus 100 Kč**

odliczonych od rachunku
w naszej restauracji Vitality

promocja 1.6.-30.9.2018 pon-czw 8-22
www.vitalityslezsko.cz +420 731 444 855

INWESTYCJE

Nowa droga

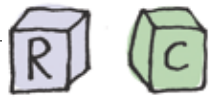
Region. Na tę wiadomość wszyscy czekali od dawna. Jaworzynka w Polsce zyskała we wtorek drogę łączącą ją przez Czadeczkę z Czernem na Słowacji. To pierwsze drogowe połączenie powiatu cieszyńskiego ze Słowacją. Po ponad roku prac powstała zupełnie nowa trasa, która będzie miała ogromne znaczenie dla mieszkańców i turystów.

STR. 2

Czytaj »Głos« online

NASZ »GŁOS«

Witold Koźdoń
kozdon@glos.live

Piłkarski mundial zbliża się wielkimi krokami. Polskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych opublikowało właśnie poradnik dla kibiców wyjeżdżających do Rosji. Interaktywna broszura zawiera praktyczne informacje na temat bezpieczeństwa, warunków wjazdu i pobytu w Rosji czy zachowania w przypadku utraty dokumentów. O ile jednak Polacy raczej wiedzą, czego mogą się w Rosji spodziewać, dla innych europejskich nacji podróż na Wschód może okazać się prawdziwym szokiem. Już dziś przekonują się o tym Szwedzi, którzy na masową skalę oddają lub sprzedają bilety na mecze swej reprezentacji. Powodem są ceny rosyjskich hoteli, które – jak oceniali szwedzkie biura podróży – podróżowały 7-10 razy! Cytowany przez Polską Agencję Prasową Magnus Karlsson, zajmujący się organizacją wycieczek piłkarskich, stwierdza bez ogródek, że sytuacja jest dramatyczna, a rosyjscy hotelarze „podnieśli ceny w sposób brutalny i nie do przyjęcia dla cywilizowanego świata”.

Okazuje się jednak, że na pazerności Rosjan mogą zarobić... Polacy. Dla skandynawskich kibiców, którzy mimo wszystko chcą wziąć udział w mundialu, atrakcyjny jest już nie tylko Petersburg, ale także Kaliningrad, do którego blisko jest z kolei z Gdańska, oferującego znacznie tańsze noclegi i restauracje. – Połączenie Helsinki – Gdańsk stało się tak popularne, że liczba pasażerów przewyższa nasz najlepszy kierunek do hiszpańskiego Costa del Sol – stwierdził niedawno wiceprezes linii lotniczych Finnair, Mikko Turtiainen. Wolne miejsce w hotelach pod koniec czerwca trudno znaleźć także w Elblągu, tym razem za sprawą kibiców z Anglii i Hiszpanii, których reprezentacje będą grały w fazie grupowej właśnie w Kaliningradzie. Z myślą o nich Elbląg chce nawet stworzyć profesjonalną strefę kibica. Z kolei burmistrz przygranicznej Goldapi zapowiada, że tamtejsza branża gastronomiczna i hotelowa, ale także lokalni sklepikarze i przewoźnicy będą w czerwcu gotowi do pracy na pełnych obrotach. Okazuje się więc, że piłkarskie mistrzostwa świata to duża szansa dla całej branży turystycznej z północno-wschodniej Polski. Wygląda też, że szansy tej Polacy nie zamierzają wypuścić z rąk.

CYTAT NA DZIŚ

Pavel Bělobrádek
prezes sejmowej komisji do kontroli działalności służb specjalnych BIS

...
W dokumentach czeskich służb wywiadowczych stoi czarno na białym, że substancja o nazwie nowiczok nie była w naszym kraju produkowana ani też magazynowana

REKLAMA

Firma FAKRO CZECH s.r.o.

poszukuje odpowiedzialnej i ambitnej osoby na stanowisko:

REFERENT HANDLOWY

Miejsce pracy: Czeski Cieszyn

Zakres obowiązków:

- ☛ obsługa klienta
- ☛ wprowadzanie zamówień
- ☛ wystawianie faktur
- ☛ komunikacja z centralą w Polsce
- ☛ prowadzenie administracji handlowej

Wymagania:

- ☛ wykształcenie średnie (kierunek ekonomiczny)
- ☛ znajomość języka czeskiego i polskiego w mowie i piśmie (warunek)
- ☛ umiejętność współpracy w kolektywie
- ☛ odpowiedzialność w działaniu
- ☛ doświadczenie w obsłudze Klienta
- ☛ dobra znajomość obsługi komputera

Oferujemy:

- ☛ ciekawą pracę w sympatycznym kolektywie w szybko rozwijającej się stabilnej firmie
- ☛ możliwość zaskolenia
- ☛ odpowiednie wynagrodzenie

Zastrzegamy sobie możliwość kontaktu tylko z wybranymi osobami.

Oferaty z życioremsem zawodowym prosimy przysyłać na adres: a.szotkowska@fakro.cz z dopiskiem w tytule CZ/06.2018

W ofercie prosimy o zamieszczenie klauzuli o ochronie danych osobowych.

GL-306

DZIŚ...

1

czerwca 2018

Imieniny obchodzą:

Jakub, Konrad, Pamela
Wschód słońca: 4.43
Zachód słońca: 20.43
Do końca roku: 213 dni
(Nie)typowe święta:
Święto Bułki
Święto Służby Ruchu
Lotniczego
Dzień bez Alkoholu
Przysłowia:
„Czerwiec na maju zwykle się wzoruje, jego pluchy, pogody często nasładowuje”

JUTRO...

2

czerwca 2018

Imieniny obchodzą:

Eugeniusz, Marianna, Marzanna
Wschód słońca: 4.42
Zachód słońca: 20.44
Do końca roku: 212 dni
(Nie)typowe święta:
Dzień bez Krawata
Przysłowia:
„Święty Eugenii pogodę w czerwcu odmieni”

POJUTRZE...

3

czerwca 2018

Imieniny obchodzą:

Kewin, Leszek
Wschód słońca: 4.42
Zachód słońca: 20.45
Do końca roku: 211 dni
(Nie)typowe święta:
Dzień Chemika
Dzień Dobrej Oceny
Dzień Savoir-Vivre
Przysłowia:
„Czerwiec po deszczowym maju, często dżdżysty w naszym kraju”

POGODA

piątek

dzień: 28 do 30 C
noc: 16 do 14 C
wiatr: 0-3 m/s

sobota

dzień: 23 do 25 C
noc: 18 do 4 C
wiatr: 1-4 m/s

niedziela

dzień: 23 do 25 C
noc: 17 do 14 C
wiatr: 1-4 m/s

Nowa droga

Położoną w gminie Istebna Jaworzynkę dzieli od Czernego na Słowacji w linii prostej miejscami kilkaset metrów. Przejazd przez pola i lasy długo był jednak niemożliwy, a najkrótsza trasa wiodła przez Koniaków i Zwardoń. Jej pokonanie zajmowało kierowcom ponad pół godziny. Teraz czas podróży znacząco się skrócił. W ramach transgranicznej inwestycji Polacy wybudowali 700 metrów drogi, Słowacy nieco ponad dwa kilometry. Całość kosztowała prawie 3 miliony euro, większość pieniędzy pochodziła jednak z funduszy unijnych. Nowa trasa jest przeznaczona dla ruchu osobowego. Nad nią ogromnym wiaduktem poprowadzona jest słowacka trasa szybkiego ruchu łącząca się z polską „ekspresówką” S1. (wik)

• Nad nową drogą wznosi się ogromny wiadukt słowackiej trasy szybkiego ruchu.
Fot. ARC. Urzędu Gminy Istebna

Browar dla turystów

Województwo morawo-śląskie oraz Pilzneński Prazdroj podpisały w tym tygodniu deklarację o współpracy na polach ruchu turystycznego i marketingu. Prazdroj jest producentem warzonego w Noszowicach piwa Radegast, uważanego za symbol tego regionu. Sygnowana przez wicehetmana, Jana Krkoške, i menedżera noszowickiego zakładu Radegast, Ivo Kaňák, deklaracja obejmuje okres do 2020 roku i stanowi kontynuację wcześniejszej współpracy obu podmiotów. Jednym z jej efektów jest program „Radegast ludziom”, który tylko w tym roku wesprze niedochodowe organizacje pozarządowe kwotą 1,4 mln koron. Wcześniej z funduszy Radegasta przeprowadzono m.in. remont kotłowni hotelu „Maménka” na Pustewnach oraz toalet wykorzystujących deszczówkę na Praszywej. – Cieszymy się z każdego projektu, który troszczy się o bogactwo przyrodnicze i rozwój turystyki w

• Browar z województwem będą współpracować. Na zdjęciu Ivo Kaňák i Jan Krkoška. Fot. Archiwum WMŚ

Beskidach – skomentował wicehetman. Jego zdaniem Beskidy, jak również całe województwo morawo-śląskie, mają turystom wiele

do zaoferowania. To przekłada się na wzrost zainteresowania tym regionem, które wzrosło ostatnio aż o 10 proc. (sch)

Każdy może »kopnąć« piłkę pastorowi

• 14 czerwca startuje mundial. Trzy dni później w parafii ewangelickiej w Szczyrku-Salmpolu odbędzie się nabożeństwo ekumeniczne. Poza częścią religijną, w planie jest także rozdanie piłek, które pastor Jan Byrt zbiera od kilku tygodni. „Piłkę może kopnąć” nie tylko ktoś znany, jak ostatnio skoczek Piotr Żyła, ale każdy zainteresowany. Wystarczy skontaktować się z pastorem, słynącym z wielu niecodziennych akcji (telefon do parafii +48 33 817 86 84). Początek nabożeństwa w niedzielę 17 czerwca o godz. 11.00. (wot)

Samorządowcy gotowi do boju

Dokończenie ze str. 1

Z tych samych powodów o głosy wyborców będą zabiegać również pozostali polscy samorządowcy z dłuższym lub krótszym stażem – wójtowie Bystrzycy, Olbrachcic i Wędryni, Roman Wróbel, Henryk Feber i Bogusław Raszka, a także zastępcy burmistrzów Czeskiego Cieszyna i Karwiny, Stanisław Folwarczny, Gabriela Hřebackowa i Karol Wiewiórka. Ten ostatni zastrzegł jednak, że w sytuacji, gdy komuniści mogliby obsadzić tylko jedno miejsce zastępcy prezydenta, dałby pierwszeństwo młodszemu partyjnemu koledze. Stanisław Folwarczny zaznaczył z kolei, że w razie sukcesu wyborczego chętnie popracuje jeszcze we władzach samorządowych, jednak na pewno już nie na etacie. – Mocno jestem zaangażowany we władzach wojewódzkich – uzasadnił.

Polscy samorządowcy tradycyjnie już będą startowali z różnych list wyborczych – zarówno partii ogólnokrajowych, jak ANO, ODS czy KSČM, jak i ugrupowań kandydatów bezpartyjnych, niezależnych oraz lokalnych inicjatyw na rzecz danej miejscowości. Nazwiska tylko dwójga urzędujących wójtów, Ewy Kawulok i Bogusława Raszki, znajdują się ponownie na

Stanisław Jakus, wiceburmistrz Jabłonkowa

Zdecydowałem się, że w najbliższych wyborach już nie wystartuję. Osiągnięciem już wiek emerytalny i uważam, że 28 lat pracy na rzecz miasta zupełnie wystarczy.

Andrzej Feber, wójt Stonawy

Chciałbym jeszcze kandydować, żeby mieć wpływ na dalszy rozwój Stonawy, a reszta zależy od woli wyborców.

skupiającej głównie kandydatów narodowości polskiej liście ruchu politycznego „Coexistencia-Wspólnota”. Jak potwierdził jednak przewodniczący tego ugrupowania, Józef Przywara, ruch wystawi listy kandydatów również w pozostałych miejscowościach na Zaolziu. – W nadchodzących wyborach komunalnych będziemy startować sami lub w koalicji. To zależy od konkretnej sytuacji w danej miejscowości. Chcemy wystawić listy wszędzie tam, gdzie mieliśmy je w minionych wyborach, a także w Mostach koło Jabłonkowa i Piosku – zapowiedział Przywara. ▲

W tym samym terminie, co wybory komunalne, odbędą się w jednej trzeciej okręgów wyborczych Republiki Czeskiej również wybory senackie. Zaolzia będą dotyczyły te odbywające się w okręgu wyborczym nr 74, obejmującym Bogumin, Hawierzów, Lutynię Dolną, Pietwałd i Rychwałd. W środę jego dotychczasowy senator, Petr Vicha (ČSSD), potwierdził, że ponownie będzie ubiegać się o miejsce w Izbie Wyższej. Jak dotąd spędził w niej już dwie sześcioltnie kadencje.

64

mld euro w ramach polityki spójności otrzyma Polska w nowym wieloletnim budżecie UE – wynika z przedstawionej przez Komisję Europejską propozycji. Cięcie wynoszące ponad 23 proc. oznacza, że do Polski ma trafić 19,5 mld euro mniej niż obecnie. Republika Czeska może liczyć z kolei na lata 2021-2027 na około 18 miliardów euro. Całkowity budżet na politykę spójności dla całej UE na lata 2021-2027 ma wynieść w zobowiązaniach i cenach bieżących (uwzględniających inflację) 373 mld euro. (PAP)

REKLAMA

Zorganizuj wesele swoich marzeń
z profesjonalnym cateringiem

+48 660 357 077
www.cateringcieszyn.pl

GL-121

GL-121

Pamięci wybitnego społecznika

„Ojcowski dom” – słowa i melodia jednej z naszych najbardziej symbolicznych pieśni zabrzmiały we wtorek przed południem na cmentarzu w Karwinie-Kopalniach. Podczas kameralnej uroczystości wspomnieniowej oddano hołd urodzonemu półtora wieku temu karwińskiemu lekarzowi, zapalonemu społecznikowi i burmistrzowi przedwojennej Karwiny, dr. Wacławowi Olszakowi.

Witam was wszystkich na dzisiejszej skromnej uroczystości z okazji 150. urodzin doktora Wacława Olszaka. O kogo chodzi – wszyscy wiecie – przywitał zebranych Józef Słowik, prezes Polskiego Towarzystwa Medycznego w RC, który wraz z Bogusławem Chwałojem zorganizował spotkanie wspomnieniowe.

Na grobie złożyli kwiaty, prócz prezesa PTM, przedstawiciele władz miasta – prezydent Karwiny Jan Wolf z wiceprezydentem Karolem Wiewiórką oraz delegacja Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego – prezes Helena Legowicz i przewodniczący Sekcji Historii Regionu, Stanisław Gawlik. Na grób dziadka przyjechał z Cieszyna wnuk Olszaka – emerytowany geofizyk, prof. Wacław Zuberek wraz z żoną.

Wacław Olszak, zamordowany przez hitlerowców we wrześniu 1939 roku, spoczywa w rodzinnym grobie wraz z żoną Marią oraz z synem Antonim, który zmarł w wieku 18 lat.

• Uczestnicy wtorkowej uroczystości odpiewali pieśń „Ojcowski dom”. Zdjęcia: DANUTA CHLUP

• Grób Wacława Olszaka w dniu jego 150. urodzin został udekorowany kwiatami.

Prof. Wacław Zuberek o swoim dziadku

Jestem najstarszym wnukiem doktora Olszaka, synem jego córki Marii. Niestety nie pamiętam dziadka, ponieważ urodziłem się w październiku 1940 roku, rok po jego śmierci. Natomiast babcię Marię, jego żonę, świetnie pamiętam, ponieważ wychowywała mnie razem z mamą. Babcia opowiadała mi o dziadku, choć niezbyt dużo, bo to były tragiczne chwile, nie bardzo chciała o nich mówić. Wywnioskowałem z tych opowieści, że dziadek był bardzo prawym człowiekiem. Nie chciał uciekać, choć ostrzegano go, że może mieć kłopoty. Uważał, że nie zrobił nic złego i że powinien zostać w Karwinie. Mieszkam w Cieszynie, w domu, który kupił dziadek i do którego zamierzał przeprowadzić się na emeryturę, lecz już nie zdążył. Bardzo dobrze znałem synów Wacława Olszaka, moich wujków. Żaden z nich już nie żyje. **Staram się kilka razy w roku przyjeżdżać na grób dziadków Olszaków. Zresztą także moi dziadkowie ze strony ojca pogrzebani są w Karwinie.**

Ulice i medal

Wacław Olszak ma swoje ulice w Karwinie i Cieszynie. W Karwinie imię Dr. Olszaka nosi frysztacka uliczka, przy której stoją polska podstawówka oraz Dom Polski PZKO. Cieszyńska ul. Wacława Olszaka jest przecnicą łączącą ul. Głęboką z Menniczą. Miasto Karwina wydało z okazji swego 750-lecia, obchodzonego w tym roku, Medal Wacława Olszaka, który będzie przyznawany ważnym osobistościom Karwiny. Jako pierwsza otrzymała go była dyrektor Biblioteki Regionalnej, Halina Molin.

Lekarz, burmistrz, prezes Macierzy

Wacław Olszak urodził się 29 maja 1868 roku w Szonowie jako dziesiąte dziecko chatupnika Wacława Olszaka i jego żony Marii. Już w szkole ludowej zwracał na siebie uwagę, dlatego rodzice wystali go do niemieckiego gimnazjum w Cieszynie (polskiego wówczas nie było).

– Już w gimnazjum dało o sobie znać jego zamiłowanie do pracy społecznej. Działał wtedy w tajnym Stowarzyszeniu Młodzieży Polskiej „Jedność” w Cieszynie – czytamy w książce „Dr Olszak i jego następcy”, którą wydało Polskie Towarzystwo Medyczne w 1999 roku.

Pierwszy górniczy lekarz

Olszak studiował medycynę w Wiedniu, a po otrzymaniu dyplomu doktora pracował w szpitalach w Wiedniu i Krakowie. W 1896 roku powrócił w rodzinne strony i podjął pracę jako lekarz Kasy Brac-

Fot. Ośrodek Dokumentacyjny KP

kiej Przemysłu Węglowego w Karwinie. Był pierwszym górniczym lekarzem w tym mieście. Przez następne 43 lata – aż do śmierci – dr Olszak mieszkał w Karwinie.

– Pracując w samym sercu zagłębia węglowego, poznał bardzo dokładnie środowisko górnicze. Przez całe swoje życie czynił starania o poprawę warunków mieszkaniowych i sanitarnych mieszkańców kolonii górniczych – czytamy w książce.

Lekarz był mocno zaangażowany w polskie życie społeczne. Zasiadał w zarządach wielu polskich organizacji. Za najważniejszy obszar jego działalności społecznej uważana jest praca w Macierzy Szkolnej Księstwa Cieszyńskiego – później Macierzy Szkolnej w Czechosłowacji. W okresie, gdy był prezesem organizacji, wybudowano wiele polskich szkół i przedszkoli. Szczególną opieką Olszak otaczał Polskie Gimnazjum im. J. Słowackiego w Orłowej. W 1928 roku, z okazji 60. urodzin, założył z własnych środków fundację stypendialną dla ubogich gimnazjalistów.

W 1918 roku brat czynny udział w pracach Rady Narodowej Księstwa Cieszyńskiego i jego podpis widnieje, obok innych, pod proklamacją z dnia 30 października 1918 roku, powołującą ten organ do życia. Po podziale Śląska Cieszyńskiego dr Olszak, w odróżnieniu od wielu innych lekarzy Polaków mieszkających na terenach, które przypadły Czechosłowacji, nie wyemigrował do Polski, lecz pozostał w Karwinie. Wkrótce stał się jednym z najwybitniejszych działaczy polskich na naszej ziemi – w 1935 roku został prezesem Rady Naczelnej Polaków w Czechosłowacji.

Osobny rozdział w życiu lekarza stanowi praca w samorządzie miejskim. Znany i lubiany przez ludność lekarz był wielokrotnie wybierany do Rady Miasta. W 1929 roku Olszak został wybrany na stanowisko burmistrza Karwiny. Urząd piastował do 1936 roku.

Bity i poniżany

1 września 1939 roku wybuchła II wojna światowa. Już następnego dnia Wacław Olszak został aresztowany przez Niemców. Po wstępnym przesłuchaniu, podczas którego bito go i poniżano, został zwolniony. Niestety, na tym incydencie się nie skończyło. – 7 września został wezwany na szyb „Głębok” do rzekomego nieszcześliwego wypadku. Tam został przez gestapo i niemieckich urzędników kopalnianych bestialsko pobity do nieprzytomności – czytamy w książce „Dr Olszak i jego następcy”. Lekarz zmarł w szpitalu górniczym 11 września 1939 roku. Przyczyną zgonu było pęknięcie czaszki oraz obrażenia wewnętrzne. Miał 71 lat. Pogrzeb lekarza odbył się 13 września w godzinach porannych. Pomimo restrykcji wprowadzonych przez Niemców, do konduktu żałobnego dołączyły tłumy karwiniaków.

Dorastanie do folkloru

Kiedy przechodzę koło domu Weiserów w Suchej Górnej i dochodzą do mnie dźwięki cieszyńskich pieśni ludowych, wiem, że trwa właśnie próba. Jest tak od piętnastu lat, kiedy zawiązał się „Chórek”, a na jego czele stanęła Barbara Weiser. W sobotę 2 czerwca zespół będzie obchodzić 15-lecie istnienia.

Beata Schönwald

Skąd się wzięło u pani zamiłowanie do śpiewu i folkloru?

– Śpiew towarzyszył mi w domu od dzieciństwa. Rodzice śpiewali w zespołach PZKO-wskich – tato w oktetcie „Gama”, a mama w „Melodii”, a następnie w chórze. Piosenka towarzyszyła mi więc praktycznie na co dzień. Natomiast do folkloru musiałam dorosnąć. Pierwsze kroki w tym kierunku poczyniłam w ZPiT „Suszanie”. Najpierw jako tancerka, a później jako członkini grup śpiewaczych. Dziś folklor stał się moją pasją.

Z tej pasji zrodził się również „Chórek”?

– Z pasji i potrzeby chwili, bo zespół został powołany do życia w związku z koncertem jubileuszowym 50-lecia „Suszan”. Przygotowaliśmy 25 piosenek, którymi wypełniliśmy przerwę pomiędzy poszczególnymi tańcami. Po jubileuszu szkoda nam było zaniechać wspólnego śpiewania i tak „Chórek” przetrwał do dziś.

Z jakich źródeł pani czerpie?

– Nasz pierwszy repertuar pochodził z „Suszan” i wynikał tego, co zespół tańczył i śpiewał. Natomiast aktualny repertuar jest rezultatem moich systematycznych poszukiwań, szperania w starych śpiewnikach, notatkach i internecie. Znajomi wiedzą, że jeżeli znajdą na strychu stary śpiewnik, idą z nim do mnie.

W repertuarze macie piosenki cieszyńskie, co nie przeszkodziło wam w tym, by w 2010 roku roz-

począć współpracę z zespołem „Šmykňa” z Ostrawy...

– Pierwszy wspólny występ miał miejsce na „Fedrowaniu z folklorym” w 2010 roku. „Šmykňa” specjalizuje się wyłącznie w folklorze słowackim, dlatego trochę obawialiśmy się, jaki będzie efekt. Udało się jednak i początkowo nawet śpiewaliśmy wspólnie parę piosenek słowackich. Chociaż teraz wykonujemy praktycznie tylko pieśni cieszyńskie, nadal korzystamy z opracowań muzycznych kierownika „Šmykni”, Jury Machača. Dzisiaj trudno o dobrą kapelę ludową, więc bardzo sobie cenimy możliwość współpracy – ta współpraca wzbogaciła nasz zespół o wiele nowych doświadczeń.

Ilu członków liczy obecnie „Chórek” i w jakim są wieku?

– „Chórek” liczy 15 osób. Najmłodsza członkini ma 13 lat, a najstarszy 58 lat. Powoli stajemy się więc zespołem wielopokoleniowym, bo na próby przychodzą nie tylko rodzice i ich dzieci, ale także wnuki. Maluchy nie śpiewają jeszcze z nami, ale przysłuchują się naszemu śpiewaniu i – co mnie bardzo cieszy – wiele zapamiętują i chłoną folklor cieszyński w ten najbardziej naturalny sposób. Na koncercie jubileuszowym pojawiają się również na scenie.

Efektom waszej pracy są występy oraz nagrania. Co do tych pierwszych, nie pytam, ile ich było, ale które najbardziej utkwiły w pamięci?

– Właśnie ukazuje się nasza trzecia

• Specjalistka od wszystkiego... Barbara Weiser przy maszynie do szycia. Fot. MARIAN WEISER

płyta, dwie pierwsze nagraliśmy w 2011 i 2014 roku. Jeśli zaś mowa o występach, to niezapomniane były np. wyjazdy na Tydzień Kultury Beskidzkiej czy do Rzeszowa. Z kolei z naszego początkowego okresu, kiedy współpracowaliśmy jeszcze z kapelą „Kamraci”, mile wspominamy tygodniowy pobyt na Festiwalu Kapel Ludowych w Toruniu. Ciekawym przeżyciem były też nasze ostatnie koncerty

koncerty w Ostrawie i w rejonie Wąlskiego Międzyrzecza. Nie byliśmy pewni, jak polskie koledy zostaną tam przyjęte. Tym większe było

więc zaskoczenie, że te nasze koledy bardzo się spodobały.

Pani nie tylko prowadzi „Chórek”, ale też go ubiera...

– Szyję strojów to moja długoletnia pasja, a także odskocznia od pracy zawodowej. Jako księgowna nie produkuję żadnych dóbr materialnych i kiedy głowa mi pęka od rachunków i cyferkek, wtedy biorę igłę do ręki lub siadam do maszyny do szycia. Zaczęłam od drobnych napraw strojów jeszcze w czasach, kiedy nasze dzieci tańczyły w „Suszanach”. Dzięki temu

poznałam stroje cieszyńskie od podszewki. Potem wzięłam się za szycie kabotków i stopniowo od białych części stroju przesłam do tych kolorowych – sukni i żywotków. Żeby sprawdzić, czy poradzę sobie z całym strojem cieszyńskim, uszyłam stroj dla małej dziewczynki, dla wnuczki, której jeszcze nie mam. Dziś cały „Chórek” śpiewa w kabotkach i koszulach, które wyszyły spod mojej ręki. Na jubileuszu panowie zaprezentują się w zupełności nowych strojach, które zakupiliśmy z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. ▲

Z REDAKCYJNEJ POCZTY

Chóralna przygoda

Nasza przygoda z Brnem rozpoczęła się przed dwoma laty, kiedy to dwa chóry PZKO-wskie: „Lira” z Darkowa oraz „Stonawa” ze Stonawy powróciły z majowych koncertów w Pradze. Koncert dla Klubu Polskiego okazał się strzałem w dziesiątkę. W sali Domu Mniejszości Narodowych zaprezentowaliśmy różne pieśni. Z największym rozrównieniem słuchacze przyjęli utwór „Płyniesz Olzo”.

Po koncercie odnowiliśmy stare oraz nawiązaliśmy nowe przyjaźnie. Podobnie było w niedzielę na nieformalnym spotkaniu po koncercie w polskiej parafii pw. św. Idziego, gdzie zaśpiewaliśmy na uroczystej mszy z okazji 25-lecia kapłaństwa proboszcza o. Hieronima Kaczmarka.

Pomysł na koncert dla Polaków żyjących poza Zaolziem tak się naszym chórzystom spodobał, że od połowy zeszłego roku temat ten przewijał się nieustannie prawie na każdej próbie.

W końcu udało się. W sobotę 26 maja dojechaliśmy do niewielkiego Ślawkowa koło Brna, miejscowości znanej z bitwy trzech cesarzy. Zwiedziliśmy przepiękny zamek, muzeum i kościół Zmarłychwstania Pańskiego. Przy okazji zaśpiewaliśmy dla nie-licznych Polaków, czyli kolegów szkolnych z Sowitca. Dla chórzystów największą frajdą był krótki, ale niezwykle koncert w wielkiej sali zamkowej, gdzie przed przeszło 200 laty podpisano rozejm po bitwie pod Austerlitz.

Kolejnym punktem wyprawy było Brno, gdzie przyszedł czas na chwilę relaksu. W niedzielę zaśpie-

Tadeusz Konieczny

Kolejny udany spacer

Dopóki emerytowanym nauczycielem dopisują siły i zdrowie, chętnie wyruszają na wspólne wycieczki i spacer. Ostatni odbył się we

czwartek po Lesznej Dolnej. Wchodzących na teren posesji pezetka-owskiej zainteresowały małe i duże rzeźby. Najciekawsza, przedstawiająca cztery kobiety, z napisem „Byliśmy, jesteśmy, będziemy”, wędług słów twórcy jest symboliczną wizją lesznińskiego Koła.

– Trafiłście do jednej z najstarszych beskidzkich wsi, o której pierwsza pisemna wzmianka pochodzi z 1295 roku. Wsi, której przez 50 lat dobrym duchem był nauczyciel Mrowiec. On nie tylko uczył dzieci, ale radził dorosłym, jak sadzić i szczepić drzewka, jak zakładać pasieki i hodować pszczoły – opowiadał nasz przewodnik, Tadeusz Szkucik.

Dziś już nie istnieje ani polska, ani czeska szkoła, a jej okazały budynek służy seniorom. Zaskoczeniem dla nauczycieli z dolin była

wiadomość, że szpital na Sośnie znajduje się w Lesznej Dolnej, że istnieją dwie Leszne Górne, jedna na terenie Czech, druga na terenie Polski, że Leszna szczeni się pomnikiem ofiar faszystmu, duża naszego rzeźbiarza Franciszka Świdra... To tylko kilka osobliwych wiadomości, zasłyszanych przez nauczycieli.

O działalności MK PZKO opowiadała prezes, Renata Szkucik, proponując wynajęcie pomieszczenia na imprezę. Obejrzeliliśmy każdy zakątek Domu PZKO, wielkie zainteresowanie budziły piwniczne pomieszczenia, w których dawno temu wsadzano do tzw. kozy większych przestępców.

Ponadto panie z Klubu Kobiet przygotowały kołaczki i usmażyły jajecznicę na boczkach.

Halina Pawera

• Indiani dzień w orłowskim przedszkolu. Fot. DANUTA CHLUP

Indianie w przedszkolu

W polskim przedszkolu w Orłowej-Lutyni przez cały tydzień trwały przygotowania do obchodzonego dzisiaj Dnia Dziecka. Przedszkolaki w poszczególnych dniach zaznajamiali się z życiem swoich rówieśników na różnych kontynentach – od Afryki, przez Amerykę i Azję, na Europie kończąc. We wtorek przypadł dzień amerykański i dzieci przywitały mnie w indiańskich pióropuszcach, z naszyjnikami z zębów bizona (no, może w rzeczywistości był to makaron, ale to w sumie nie ma znaczenia).

Danuta Chlup

Wszyscy usiedli w kółku. Pani nauczycielka Hanna Hila tak ciekawie opowiadała o życiu Indian, że zarówno przedszkolaki, jak i ja z napięciem czekaliśmy, co będzie dalej. Adaś, który został mianowany indiańskim wodzem, Eliška, Karolinka, Nela i inne dzieci podziwiała indiański bębenek, przytulały laleczkę w stroju indiańskim, słuchały opowieści o naczelniku i o szamanie, a na koniec tańczyły

wokół ogniska, które symbolizowała czerwona obręcz, indiański taniec na melodii piosenki śpiewanej po angielsku. Przedszkolaki mogły nawet potrzymać w ręku kamienie i czerwoną ziemię, pochodzące z ojczyzny Indian. – Howgh! – słyszałam kilkakrotnie z ust pani nauczycielki i dzieci. Wiecie, co oznacza to słowo? Otóż jest to popularne indiańskie pozdrowienie.

Dzisiaj orłowskie przedszkolaki mają dzień pełen zabaw i atrakcji. Jak zdradziła nam pani nauczycielka, w tej placówce ciągle coś

się dzieje. – W sumie mieliśmy w tym roku 26 imprez, niektóre z rodzicami, inne w ramach przedpołudniowych zajęć. Obchodzimy Święto Miśia, Urodziny Wiewiórki, Święto Ziemniaka, Walentynki. Do każdej imprezy przygotowujemy się przez kilka dni. W ubiegłym tygodniu żyliśmy Świętem Mam, było spotkanie z nimi, konkursy, piknik w ogrodzie – opowiedziała pani Hanna.

Panie nauczycielki Hanna Hila i Danuta Chorzempa z radością przywitają w przedszkolu nowe dzieci.

GŁOSIKOWA KORESPONDENCJA

Ogród zoologiczny na finał projektu

Dzieci z przedszkola „POGODA” w Oldrzychowicach pojechały razem z rodzicami do zoo w Chorzwowie, by na wesoło zakończyć projekt pt. „Jestem odbiorcą i twórcą”, który współfinansował Fundusz Rozwoju Zaolzia.

Ślaski Ogród Zoologiczny zauroczył wszystkich uczestników wycieczki. Ciekawe ścieżki edukacyjne zainteresowały obserwatorów małych i dużych. Także maluszki w wózkach z dużym zainteresowaniem oglądały Pawilon Egzotyczny i Pawilon Dydaktyczny. Wycieczkowicze znakomicie bawili się na świetnym placu zabaw. Dużą odwagą wykazali się w Skalnej Kotlinie Dinozaurów. Trzygodzinne zwiedzanie kompleksu pozwoliło na obserwowanie prawie 100 gatunków zwierząt, ptaków i ryb. Pięć barów zadowolono żółdki zmęczonych podróżników, a bezpieczna jazda komfortowym autokarem ukoiła ich do snu. Park Linowy Zoolandia trzeba będzie odwiedzić podczas kolejnej wycieczki.

Pani Janka

GŁOSIK I LUDMIŁKA

Kochani Czytelnicy!

Głosik i Ludmiłka życzą Wam z okazji Dnia Dziecka, byście tak, jak te baloniki, które skrzaty trzymają w ręku, wznosili się do góry, osiągając swoje cele i spełniaли swoje marzenia. 🎈

(dc)

Rys. WŁADYSŁAW OWCZARZY

GŁOSIKOWA KORESPONDENCJA

Z Karolinką i Karliczkiem w Gogolinie

Gogolin jest miastem partnerskim Jabłonkowa już od ponad 20 lat. W tym roku szkolnym zaprzyjaźniona gmina oraz niedalekie miasteczko Malnia pojechali odwiedzić wybrani uczniowie klas szóstych.

Najpierw przywitała nas bardzo serdecznie pani dyrektor wraz z gronem nauczycielskim w Szkole Podstawowej w Malni, gdzie chór szkolny zaśpiewał słynną piosenkę o Karliczku i Karolinie. Dzieci szkolne przygotowały dla nas prezentację o miejscowych tradycjach oraz kilka scenek z życia szkoły, a przedszkolaki pokazały nam, jak się „wodzi niedźwiedzia”. To ciekawa tradycja, kiedy to wszystkie problemy i niemiełe rzeczy, które wydarzyły się w szkole lub w wiosce, wraz z niedźwiedziem są wyprowadzane poza granicę. Odbędzie się także wspólna lekcja języka polskiego pełna konkursów i quizów. Współpracowaliśmy w grupkach mieszanych i świetnie się bawiliśmy. Potem zagramyśmy towarzyski mecz piłki nożnej i udaliśmy się na obiad do luksusowej restauracji, gdzie zjedliśmy tradycyjny polski obiad. Był to kielbasowy z surówką i ziemniakami posypanymi koperkiem. Następnie pojechalismy do Urzędu Miasta w Gogolinie na zaproszenie samego burmistrza. Tam obejrzelismy film o Gogolinie, a następnie udaliśmy się zwiedzać miasto. Zobaczyliśmy piękny pomnik Karlika i Karolinki, filiżankę we wzory opolskie oraz przepięknie odrestaurowane piece wapienne.

Cały czas opiekowała się nami pani dyrektor szkoły w Malni wraz z zastępczynią, za co im serdecznie dziękujemy. Wyjazd mógł się odbyć dzięki dofinansowaniu z Funduszu Rozwoju Zaolzia. Było naprawdę bardzo fajnie.

Uczniowie klas szóstych z PSP w Jabłonkowie

Wycieczka z konkursem

W poniedziałek 7 maja pojechalismy z naszą szkołą w Oldrzychowicach na wycieczkę do Cieszyna. W Czeskim Cieszynie przekroczyliśmy granicę. Gdy już dotarliśmy na miejsce, w pobliżu Cieszyńskiej Wenej rozpoczął się nasz szkolny konkurs. Po wykonaniu pierwszego zadania uczniowie otrzymali część hasła (np. literę „R”). Potem obejrzelismy Studnię Trzech Braci, gdzie czekało na nas następne zadanie. W drodze na Rynek obejrzelismy Pomnik Mieszka I Cieszyńskiego. Na rynek oglądaliśmy też ratusz, zabytki i przepiękne stare kamienice. Po zjedzeniu pysznych lodów wyruszyliśmy w kierunku Wieży Piastowskiej i Rotundy Świętego Mikołaja. Na Wież Piastowskiej bardzo nam się podobało, zwłaszcza zauroczył nas piękny widok na cały Cieszyn. Nasza wycieczka zbliżała się do końca. W końcu wszystkie grupy odkryły hasło, które brzmiało: RYNEK. Zdążyliśmy też pograć w berka. Bardzo nam się ta wycieczka podobała.

Sebastian Roik, Noe Ben Mazur, Anna Böhm, Miriam Lisztwan

Nie ma ani aktora, ani księdza

W Polskim Gimnazjum w Czeskim Cieszynie zakończyły się wczoraj matury. Większości czwartoklasistów pozostały jeszcze do zdania egzaminy wstępne na studia wyższe. O tym, jakie kierunki są „trendy” wśród tegorocznych maturzystów, rozmawiamy z Barbarą Kożusznik, szkolnym doradcą ds. wyboru zawodu.

Beata Schönwald

Czy młódzież przychodzi do pani po radę?

– Przychodzi, chociaż bardziej intensywnie doradztwo odbywa się zwykle dopiero w klasie maturalnej. W klasie trzeciej pytają o kwestie związane z wyborem seminariów, wyjazdu na dni otwarte poszczególnych uczelni lub na brnejskie targi uczelni wyższych. Wcześniej rzadko tu zaglądają. W drugiej klasie piszą co prawda testy, które mają im pomóc w podjęciu decyzji o przyszłym zawodzie, w tym czasie jednak większość z nich nie ma jeszcze sprecyzowanych wyobrażeń o swojej przyszłości.

O co pytają czwartoklasiści?

– O kierunek studiów, o możliwości na rynku pracy. Pytają też o uczelnie, które mają bardziej luźne kryteria rekrutacji. Często nawet nie chodzi o to, by iść na łatwiznę, ale o formę asekuracji. Oprócz swojego wymarzonego kierunku chcą mieć w zanadrzu bardziej pewną alternatywę.

Co nią może być?

– Niektóre kierunki techniczne w Ostrawie, jak technik bezpieczeństwa, geodezja, geologia, maszynoznawstwo, parę możliwości jest też w Brnie, choć ogólnie na tamtejszą Wyższą Uczelnię Techniczną nie tak łatwo się dostać. Oprócz tego w grę mogą wchodzić uczelnie prywatne, które przyjmują zgłoszenia nawet jeszcze po maturze.

Wspominała pani o studiach technicznych. Czy do młódzieży dotarło już, że takie kierunki mają przyszłość?

– Myślę, że tak. W porównaniu z ubiegłymi dwoma laty widoczna jest poprawa, a kierunków technicznych, na które uczniowie w tym roku się zgłaszają, naprawdę jest dużo. Jest wśród nich maszynoznawstwo, są kierunki budowlane, w tym architektura. Mniej jest natomiast informatyki, która wcześniej przeważała nad pozostałymi kierunkami technicznymi. Teraz te proporcje się zmieniły.

Czy jest jakiś kierunek, na który łatwiej dostać się w Polsce niż u nas?

• Barbara Kożusznik, doradca ds. wyboru zawodu. Fot. BEATA SCHÖNWALD

– Myślę, że takim kierunkiem jest prawo. W Polsce na prawo jest łatwiej uzyskać indeks niż u nas, za to później same studia się bardziej wymagające.

Ilu uczniów zgłosiło się w tym roku na studia do Polski?

– Ok. dwudziestu, choć miało ich być znacznie więcej. Na początku roku szkolnego chętnych było ok. 30. Wygląda jednak na to, że część zrezygnowała i nie będzie podchodzić do egzaminów wstępnych, ponieważ już dostała się na czeskie uczelnie.

Jakie kierunki cieszą się największą popularnością wśród tych, którzy chcą studiować nad Wisłą?

– Bywały lata, kiedy prym zdecydowanie wiodły prawo lub psychologia. W tym roku zainteresowania są dosyć zróżnicowane, niemniej jednak trzy osoby złożyły papiery na prawo, trzy na psychologię. Jest też pedagogika, w tym popularna ostatnio pedagogika wczesnoszkolna i przedszkolna. Oprócz tego pojawiają się takie kierunki, jak komunikacja multimedialna, informatyka, filozofia czy historia. Nikt natomiast nie zgłasza się do Polski na studia techniczne. Tylko jedna osoba zgłosiła się na medycynę.

kolna i przedszkolna. Oprócz tego pojawiają się takie kierunki, jak komunikacja multimedialna, informatyka, filozofia czy historia. Nikt natomiast nie zgłasza się do Polski na studia techniczne. Tylko jedna osoba zgłosiła się na medycynę.

Ogólnie nie ma zainteresowania tym kierunkiem?

– Młodzi chcą studiować medycynę w Pradze i Ołomuńcu.

A kierunki artystyczne?

– Te w tym roku w ogóle się nie pojawiają. Tak się składa, że tegoroczni czwartoklasiści podchodzą do studiów w bardzo praktyczny sposób. Nie ryzykują, nie szukają niczego specjalnego. Może z wyjątkiem wspomnianej wcześniej filozofii czy zupełnie nowych kierunków, jak biobudownictwo czy bioinformatyka. W rezultacie nie mamy żadnych „egzotycznych” kierunków, nie mamy ani aktora, ani księdza, ba, oprócz Polski, nikt nawet nie chce studiować za granicą.

»Kwiat« dla Ukrainy

• Ewa Onderek i Asia Pięta zapraszają na „Kwiat Morwy”.

Zdjęcia: BEATA SCHÖNWALD

Gimnazjalne projektantki już szykują kreacje. W czwartek w sali czeskokieszyńskiej „Strzelnicy” ponownie zakwitnie „Kwiat Morwy”. Tym razem dochód z imprezy trafi na Ukrainę.

„Kwiat Morwy” to charytatywny pokaz mody, który uczniowie Polskiego Gimnazjum w Czeskim Cieszynie organizują już prawie dziesięć lat. Rozpoczynają na szkolnym korytarzu na 4. piętrze, potem przeniosły imprezę do nieco większego łącznika, by wreszcie trafić na „Strzelnicę”. W tym roku organizacji tego wydarzenia podjęły się dwie trzecioklasistki, Asia Pięta i Ewa Onderek. Pierwsza kilkakrotnie brała udział w „Kwiecie Morwy” jako modelka, druga jest projektantką.

– Do tegorocznego pokazu przygotowuje się dziewięć projek-

tantek. Każda przedstawi po 3-4 kreacje. Co najmniej jedna musi jednak pasować do wspólnej kolekcji, której tematem jest folk – przybliża Asia. Najlepsza, według opinii jurorów, kreacja zostanie przeznaczona do licytacji. Pod młotek pójść też zwycięskie pary skarpetek-podkolanówek, które ma za zadanie przygotować każda projektantka. – Pieniądże z licytacji zostaną przeznaczone na rzecz fundacji „Chut pomáhat”. Organizacja ta pomaga ludziom żyjącym w dotkniętym wojną regionie wschodniej Ukrainy. My chcemy wesprzeć jej projekt „Motanka”. Dowiedzieliśmy się o nim od wolontariuszy fundacji i absolwentki naszego gimnazjum, Ani Chroboczek, która przybliży go na czwartkowym pokazie mody – dodaje Asia Pięta. (sch)

Motanka

to tradycyjna, ręcznie wyprodukowana, ukraińska laleczka. Pochodzi z miasteczka Krasnohorówka na wschodniej Ukrainie i szują ją kobiety, które dzięki fundacji „Chut pomáhat” w ten sposób zarabiają na życie swoich rodzin. **Motanki ich produkcji można będzie nabyć również na „Kwiecie Morwy”.**

GIMNAZJALNY KALENDARZ

Żeby tylko zdali

6 czerwca

W tym dniu trzymamy kciuki za tych, którzy zdają na studia wyższe do Polski. Testy pisemne rozpoczynają się zaraz z samego rana. Ustnych egzaminów w tym roku nie ma.

Goście ze Lwowa

6-8 czerwca

Uczniowie Liceum Nr 10 im. Św. Marii Magdaleny we Lwowie będą się uczyć razem z gimnazjalistami. Jest to możliwe dzięki projektowi „Wspólna ławka”, sterowanemu przez Fundację „Pomoc Polakom na Wschodzie”.

Kwiat Morwy

7 czerwca

Pomysłowe kreacje, świetna zabawa oraz pieniądze na dobrą rzecz. To wszystko łączy ze sobą charytatywny pokaz mody „Kwiat Morwy”. Początek o godz. 17.00 w czeskokieszyńskiej „Strzelnicy”.

Ostatnie świadectwa

8 czerwca

Ostatnimi świadectwami z pieczęcią gimnazjum są te maturalne. Uroczystość ich rozdania odbędzie się w Teatrze Cieszyńskim o godz. 16.00. Po jej zakończeniu zabawa komersowa w Wędrzyni.

Każdy z nas jest czyimś dzieckiem

Ogłoszony z okazji Dnia Dziecka nasz konkurs na wielopokoleniowe zdjęcie rodzinne ma swojego zwycięzcę. Została nim licząca 12 osób czteropokoleniowa rodzina Alicji Alter, z domu Herman.

Tuż za nią uplasowała się rodzina Kseni Stuchlik. Na nadesłanej przez nią fotografii naliczyliśmy 11 osób reprezentujących również cztery pokolenia. Natomiast trzecie miejsce przyznaliśmy Janinie Procházce za zdjęcie z 1955 roku(!), na którym zostało uwiecznionych 9 przedstawicieli trzech pokoleń jej częściowo nieżyjącej już rodziny.

Pozostałe dwa zdjęcia liczą po kilka osób. Każde z nich spełnia jednak warunek trzypokoleniowości. Dlatego rodzinom, które je do nas nadesłały – jedna aż z Niemiec – też należą się nagrody. Jak zapowiadaliśmy, są nimi całonocne karnety rodzinne do Parku Rozrywki Mirakulum w Miłowicach niedaleko Pragi. Rodzinom wszystkich pięciu opublikowanych zdjęć prześlemy je pocztą. (sch)

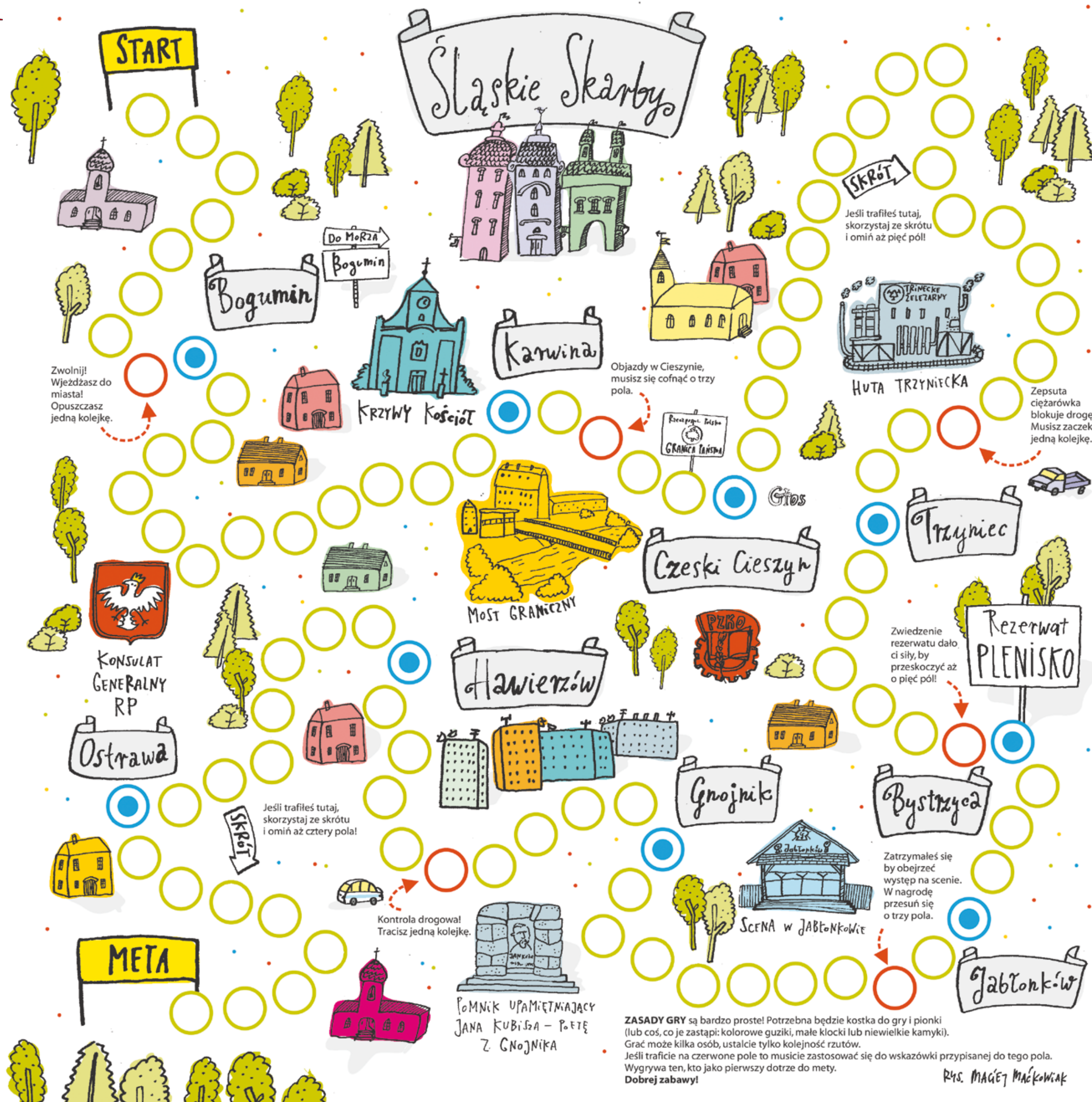

• Zdjęcie Alicji Alter przedstawia czteropokoleniową rodzinę Hermanów z nastorką rodu Elżbietą Hermanową, jej synem Eugeniuszem i jego żoną Janiną, wnuczkami Sylwią Czapkę z mężem Stefanem Horváthem i Alicją Alter z mężem Patrikiem oraz prawnukami Henrykiem i Dorotą Czapkę, Danielą Horváthową oraz Samuelem i Emmą Alter.

• Na zdjęciu Kseni Stuchlik najstarszą osobą jest prababcia Marysia Owczarzy. Po jej prawej ręce siedzą jej córki Ksenia i Grażyna. Na zdjęciu są również ich mężowie Marian Stuchlik i Tadeusz Szwed, wnuki pani Marysi – Jola z mężem Pavlem Zemličką, Marek Szwed oraz Sandra i Artur Stuchlikowie. Najmłodszym członkiem rodziny jest prawnuk Rysio Zemlička.

GRA PLANSZOWA dla całej rodziny

• Archiwalna już dziś fotografia Janiny Procházki została zrobiona w 1955 roku w Łąkach nad Olzą. Pani Janina opisała ją tak: „Prawie wyłącznie damska część rodziny Ździebło-Lalurny. Mężczyźni – starzyk, tatusi i wujek – chyba mieli coś ważniejszego do roboty niż pozować do zdjęcia. W środku – seniorka rodu – starka Franciszka Ździebłowa, z lewej strony jej córka Leontyna Lalurna z synem Marianem, nad nim stoi jej córka Stasia, drugiego syna Leszka trzymają ciocia Ludmiła Ździebłowa (szwagrowka starki). Za starką pozuje jej synowa (moja mama) Elżbieta Ździebłowa z moją siostrą Źoską i ostatnią osobą, ta ze zmrużonym okiem, to ja, Janka”.

• Zdjęcie nadesłane przez Dorotę Heinz z Sinzig/Rhein zrobiono w październiku 2017 roku na Memoriale Wandy Delong w Mistrzowicach. Są na nim: babcia i dziadek Ździsław i Henryk Lancowie, ich syn Janusz Lanc i córka Dorota Heinz, oraz wnuczki Janina i Karolina Heinz.

• Ostatnie zdjęcie, a równocześnie pierwsze, które nadeszło do naszej redakcji, przysłała babcia Ewa Mrowiec. Na zdjęciu obok niej stoją dziadek Stanisław Hla-vička, córka Ewa Kožušnik oraz wnuki Amalia i Damian Kožušnikowie.

RYS. MAGIET MAĆKOWIAK

pre-teksty i kon-teksty

Krzysztof Łęcki

»Cena strachu«

„Cena strachu” to tytuł filmu Henriego Georges’a, reklamowany jako „koncertowo zbudowany thriller awanturniczy, łączący w sobie podtekst egzystencjonalny z akcentami społecznymi” Tyle o filmie – teraz rzeczywistość. Prezydent Francji Emmanuel Macron tak skomentował jeden z zamachów w Paryżu: „Francja ponownie zapłaciła krwawą cenę” (RMF24.pl). Tzw. Państwo Islamskie (IS) przyznało się do ataku terrorystycznego w Paryżu... Ja rozumiem, że politycy muszą coś tam mówić, łatwo przychodzi mi też przejść do porządku dziennego nad tym, że zwykle są to dęte frazesy – wielkie mowy polityków stanowią znikomą mniejszość i inaczej chyba być nie może. Ale słowa Macrona jednak mnie zastanowiły i to do tego stopnia, że zapytałem o ich sens mojego przyjaciela zaprzysięgłego frankofona: no właśnie, za cóż to, według Macrona, Francja płaci – i to kolejny już raz – krwawą cenę? Przyjacieli wyjaśnili mi, że pewnie w rozumieniu Macrona Francja płaci krwawą cenę za konsekwentne kultuwanie swoich sztandarowych wartości, że płaci krwawą cenę za wolność, równość, braterstwo, a także za tolerancję, która w dzisiejszym świecie stała się nie tylko wartością samą w sobie, ale w ogóle wartością

Zajmijmy się wolnością, za którą Francja i Francuzi płacić dzisiaj muszą – i wszystko wskazuje na to, że płacić będą musieli jutro – krwawą cenę

najwyższą. No cóż, zostawmy rekonstrukcję poglądów Macrona tym, którzy uważają, że jakiegokolwiek poglądy posiada. Ja sam widziałem i słyszałem jak obecny prezydent Francji z takim samym naciskiem przekonywał, że jest socjalistą, jak też że absolutnie socjalistą nie jest. Scena ta każe mi sądzić, że poglądy Macrona są takie, jak nakazują przedwyborcze sondaże. Zostawmy na inną okazję przeanalizowanie kwestii równości, braterstwa i tolerancji. Zajmijmy się wolnością, za którą Francja i Francuzi płacić dzisiaj muszą – i wszystko wskazuje na to, że płacić będą musieli jutro – krwawą cenę. W tym celu przyjrzyjmy się refleksjom dawnych polityków, którzy nie tylko poglądy mieli, ale po latach ich poglądy stały się częścią klasyki myśli politycznej. Bo na prawdę mieli coś do powiedzenia. I to, co mieli do powiedzenia, było tak ważne i – w jakimś sensie – uniwersalne, że nie przypadkiem wraca się do ich przemysłów po upływie wielu, wielu dziesiętności lat. Zaczniemy od Edmunda Burke’a i fragmentu jego słynnych „Rozważań o rewolucji we Francji”, książki powstałej w czasach, kiedy rozbłysło hasło „Wolność, równość, braterstwo albo śmierć”, w czasach, kiedy cała oświecona Europa sadziła na cześć Rewolucji Francuskiej „drzewka wolności”, rytuał mogący przywołać na myśl dzisiejsze rysowanie kredkami chodników po kolejnym ataku terrorystycznym. Pisał Burke – „Czy z tej racji,

że pojętą abstrakcyjnie wolność można zaliczyć do błogosławieństw ludzkości, mam serio gratulować szaleńcowi, który wyrwał się z chroniących go ograniczeń i zbawczej ciemności celi, że znów może cieszyć się światłem i wolnością? Czy mam gratulować rozbójnikowi i mordercy, który uciekł z więzienia, odzyskania jego naturalnych praw?”. I jeszcze: „Będzie krew. Brak zdrowego rozsądku sprawi, że krew popłynie”. Niedługo potem zbiorowe masakry, masowe egzekucje i gilotyna wpisana w ruch przez rewolucyjny trybunał pokazały, że formułowana w okresie rewolucyjnego entuzjazmu diagnoza Burke’a nie była wyrazem jakiejś historycznej przesady. W dzisiejszej Francji trudno oczywiście dostrzec jakiegokolwiek ślady rewolucyjnego entuzjazmu, przeciwnie – dominować się zdaje pełen rezygnacji pesymizm wobec fali wyzwań, którym ani francuskie elity polityczne, ani społeczeństwo francuskie najwyraźniej nie umieją stawić czoła. Ich rolą zdaje się kwitowanie kolejnych rat krwawej ceny, którą, jak uznali, muszą płacić. Inny wielki myśliciel, Alexis de Tocqueville tak pisał o wolności w pierwszym tomie swojego wielkiego, niestety niedokończonego dzieła „Dawny ustrój i rewolucja”, że jej urok „polega na rozkoszy, jaką jest mówienie, działanie, oddychanie bez przymusu, pod rządami Boga i praw jedynie”. Zaś wcześniej podkreśla, że „nie idzie o rozkвітlaną i niezdrową wolność”, ale zastąpienie jej „przez spokojne i wolne panowanie prawa”. Podkreślanie roli prawa, aczkolwiek we wszech miar słuszne, tworzy horyzont nie do obejścia nawet przez największe umysły. Bo, okazuje się nie tylko, co skądinąd oczywiste, że każde pozytywne prawo można zmienić. Trzeba wziąć też pod uwagę, że w szczególnych przypadkach – można je zmienić w jego przeciwieństwo. Toteż by świadomie stawić czoła dzisiejszym wyzwaniom, warto sięgnąć więc po przenikliwie komentarze sprzed ponad pół wieku, po teksty autorstwa Raymonda Arona. Aron był chłodnym do bólu komentatorem, doskonale zdającym sobie sprawę z tego, że bezpośrednie przyczyny wojen i emocje, które one powodują, niewiele mają wspólnego z ich dalekosiężnymi skutkami. Głośna była swego czasu jego analiza wojny w Algierii. Francuzi powinni przyznać Algierii niepodległość – wywodził Aron wbrew ówczesnym aspiracjom i marzeniom wielu Francuzów – bo Algierii nie można, czy też – po prostu – nie powinno się przyłączyć do Francji. Argumentował to Aron m.in. czynnikami demograficznymi. Sytuacja, w której Algieria stałaby się integralną częścią Wielkiej Francji, doprowadziłaby do tego, że za kilkadziesiąt lat większość w parlamencie francuskim stanowiłby muzułmanie. I oni mieliby okazję narzucić całemu społeczeństwu, także jego nie-muzułmańskiej części, swoje prawa. Jak można się domyślać pewnie nie nadmiernie liberalne. Tyle dzisiaj w felietonie staroci, że na koniec czuje się wręcz zobowiązany zaproponować coś bardzo współczesnego, coś nowoczesnego, a nawet ponowoczesnego. Za Michélem Houellebecqiem przytaczam zatem fragment z jego ostatniej powieści „Uległość”: „./.../ o ile liberalny indywidualizm mógł triumfować, gdy ograniczał się do rozpuszczania struktur przejściowych, takich jak ojczyzny, korporacje i kasty, o tyle musi przypieczętować swoją własną klęskę, jeśli ośmieli się zaatakować najwyższą strukturę społeczną, jaką jest rodzina, czyli demografia – a wtedy, logicznie, nadejdzie czas islamu”. I to by na dzisiaj było Houellebecq na tyle. ▲

GROSZ DO GROSZA

Henryka Bittmar

Fot. NORBERT DĄBKOWSKI

Samochodem po Europie

Utróp za granicą planuje w tym roku 49 proc. Czechów. Prawie połowa wyruszy w podróż wakacyjną własnym samochodem. Większość wybiera się do któregoś z krajów europejskich. Na zagranicznym wyprawie statystyczny obywatel naszego kraju chce lub może przeznaczyć ok. 15 tys. koron na osobę. 44 proc. Czechów preferuje latem wczas na morzem, 16 proc. – w górach, 8 proc. marzy o zwiedzaniu zabytków miejsc. 4 proc. urlopowiczów lubi wakacje w ciągłym ruchu – jeden dzień tu, drugi – tam, najważniejsze, aby widzieć i przeżyć jak najwięcej w jak najkrótszym czasie. Warto dodać w tym miejscu, że aż 28 proc. ludzi nie planuje jednak w tym roku żadnego urlopu.

Na pewno nie może dziwić fakt, że po Europie większość z nas chce podróżować własnym samochodem. Dziś to już żaden kłopot. Nie ma szczególnych ograniczeń, ale czy na pewno jest pełna swoboda? Porozumienia unijne i między państwowe niekoniecznie obejmują przepisy drogowe. Te się różnią, czasami dość znacznie. A wiadomo, że nieznanostwo prawa nikogo nie usprawiedliwia. Dlatego też, wyruszając na urlop za granicę, koniecznie trzeba poznać przepisy państw znajdujących się na trasie naszej podróży. Pułapek może być sporo. Trzeba uważać na opłaty drogowe, dozwoloną prędkość, wymagane wyposażenie samochodu, a nawet na używanie CB-radia. Koniecznie należy zadbać o stan techniczny auta.

Kary mogą być surowe

Większość nowych samochodów ma zestaw głośnomówiący wbudowany w system multimedialny. Warto o tym pamiętać, jeżeli chcemy uniknąć mandatów. Na przykład w Polsce za korzystanie z telefonów komórkowych w trakcie jazdy możemy zapłacić 200 złotych. W Austrii kosztuje taka beztroška 50 euro, w Niemczech – 60, ale np. w Belgii – aż 110, a w Danii i Hiszpanii – 200. W Wielkiej Brytanii komórka przy uchu to mandat w wysokości 230 euro.

Dotkliwie kary grożą kierowcom za wjazd na skrzyżowanie na czerwonym świetle. Polski taryfikator przewiduje za takie wykroczenie karę od 300 do 500 złotych. To raczej niewiele. W Niemczech mandat może wynieść nawet 320 euro, we Francji – 135, w Szwajcarii i Danii – 230, w Słowenii – aż 300 euro. Jeżeli zdarzył nam się zlekceważyć sygnalizację świetlną w Wielkiej Brytanii, może nas to kosztować 1150 euro, a więc niemalże 30 tys. koron.

Oby nie za szybko

Warto stosować się do ograniczeń prędkości, bo przekroczenie limitu może skutkować naprawdę dotkliwym mandatem. O ile

w Polsce takie przewinienie wyceniono na 100-200 złotych, o tyle w innych krajach europejskich przekroczenie prędkości może kierowcę kosztować o wiele więcej. W Austrii stawka jest elastyczna, ale minimum to 30 euro. Należy też pamiętać, że austriackie służby graniczne dysponują pełnymi uprawnieniami policyjnymi, z możliwością nakładania mandatów i zatrzymywania prawa jazdy włącznie. Jeżeli jedziemy za szybko w Chorwacji, narażamy się na koszt 65 euro. We Francji mandaty za przekroczenie szybkości wynoszą 135 euro, w Szwajcarii i Holandii – 165, we Włoszech – 170. To podstawowe stawki, które rosną jednak wraz z nadmierną prędkością. I tak przekroczenie szybkości o 50 km/h może zrujnować wakacyjny budżet przeciętnego czeskiego urlopowicza. W Belgii, Danii i Niemczech zapłacimy za takie wykroczenie ok. 300 euro, we Francji – 1500, w Austrii – 2100, a w Wielkiej Brytanii – 2900.

Piłeś? Nie jedź

Zanim postanowimy wybrać się samochodem do konkretnego kraju, warto sprawdzić obowiązujące tam dopuszczalne limity stężenia alkoholu w organizmie. Niektóre państwa, w tym Republika Czeska i Słowacja, nie tolerują ani kropli we krwi. Inne dopuszczają jazdę np. po dużym piwie. W Niemczech można osiągnąć za kierownicą, mając w wydychanym powietrzu 0,5 promila alkoholu. Kierowców, którzy nie ukończyli 21 lat lub mają prawo jazdy krócej niż 2 lata, limity te nie dotyczą. Kary za jazdę pod wpływem alkoholu są bardzo dotkliwe. W Austrii dopuszczalna zawartość alkoholu we krwi to 0,49 promila. Mandat za przekroczenie tego przepisu wynosi od 135 do 6000 euro. Istnienie tam też ryzyko odebrania prawa jazdy. Warto dodać, że w wielu krajach dyskusja z kontrolującym nas policjantem na temat wykroczenia lub wysokości mandatu jest bezcelowa i zwykle jeszcze pogarsza sytuację.

Popelnienie wykroczenia za granicą oznacza konieczność zapłacenia mandatu na miejscu. W niektórych krajach – np. w Austrii – policjanci mogą nawet pojechać z nami do bankomatu, przyjąć płatność kartą lub depozyt w postaci cennego przedmiotu, który zwracany jest po uregulowaniu kary. W skrajnych przypadkach kierowcy grozi odebranie dokumentu, samochodu, a nawet sprawa w sądzie i areszt. Do czeskich kierowców docierają też często mandaty za wykroczenia zarejestrowane przez zagraniczny fotoradar. Ignorować raczej ich się nie poleca. Przy kolejnej wizycie w danym kraju policja może upomnieć się o dawną karę wraz z niemałymi odsetkami. ▲

RESjotIS /137/

Jarosław Jot-Drużycki

O małym narodzie

Małe narody otoczone zewsząd obcym żywiołem zawsze wzbudzają sympatię i zainteresowanie. Bo kto wie, czy ich ten żywioł wnet nie pochłonie? Może jesteśmy ostatnimi, którzy usłyszą ich język? Spieszmy się zatem, nim podzielił los Obodryców i Wieletoł. Spieszmy się na pociąg.

„Jadąc koleją żelazną z Wrocławia do Drenna, o dwie godzin drogi przed tym ostatnim miastem, natrafiliśmy stację Bautzen. Jeżeli podróżnik polski, korzystając z piętnastu czy dwudziestu minut zatrzymania się pociągu, wejdzie na chwilę do restauracji dworca, uwagę jego mimo woli zwróci dźwięki pokrewne słowiańskiej mowy. Jeżeli podróżnik polski, korzystając z piętnastu czy dwudziestu minut zatrzymania się pociągu, wejdzie na chwilę do restauracji dworca, uwagę jego mimo woli zwróci dźwięki pokrewne słowiańskiej mowy, a skierowawszy wzrok w stronę mówiących, ujrzy męzką urodą, szczerością i serdecznością nacechowane twarze, przypominające polskich naszych kmiaci fizyonomię, odbijające dzwiny od ostrych i przebiegłych germańskich rysów. Mało przecież komu na myśl wtedy przyjdzie, że ma przed sobą ostatnie szczęty owej wielkiej słowiańskiej rodziny, niegdyś szeroko oba brzegi Łaby ogarniającej, – że ta ziemia była kiedyś częścią Bolesławowego państwa; – że to w pobliżu, z po za drzew przegładające miasto, jest owym pamiętnym w dziejach naszych Budzyszyem (Budziszyn – przyp. jot), gdzie zawarty został jeden z najchlubniejszych dla sławy Polski traktatów (w 1018 r. pomiędzy Bolesławem Chrobrym, 967-1025, a cesarzem Henrykiem II, 973 lub 978-1024 – przyp. jot). Mniej jeszcze komu przyjdzie chęć i ciekawość zatrzymać się tu dzień jaki i zwiedzić te okolice, tak w dziejach pierwotnych ojczyzny naszej głośne”.

Tak zaczął się pierwszy z cyklu siedmiu artykułów zatytułowanych „Serbskie Łużycy i ich mieszkający”, opublikowanego w październikowych i listopadowych numerach „Gazety Warszawskiej” z 1859 r. Jego autorem był Roman Zmorski (1822-67), poeta, popularyzator Łużyc, bodaj czy nie pierwszy polski sorabista. Choć urodzony w Warszawie, na studia rzuciło go do Wrocławia, gdzie wszedł w komitety z Janem Arnoštem Smolerem (1816-1884), jednym z budźiocieli odrodzenia narodowego na Górnych Łużycach. Zafascynowany tym... Ale oddajmy głos autorowi:

„Zrządzeniem okoliczności, zamieszkiwałem od końca roku 1848, przez półtora roku z górą Budzyszyn i jego okolice, – a tym samym mogłem lepiej niż ktokolwiek dotąd z ziomków moich, obeznać się również z krajem, jak z jego mieszkańcami. Czego mi się nie zdarzyło poznać samemu przez się, z tym obeznały mnie źródła przez pracowników miejscowych zgromadzone. Zcyniać więc za dość wielokrotnym ze strony odebrania prawa jazdy, znajomym naleganiom, zebraniem na polu tym wrażeniami, spostrzeżeniami i wiadomościami dzielić się dziś z tymi, których przedmiot ten obchodzić może”.

„Zanim zaczął się Zmorski w głębinie historii, szkicował mapę kraju, cytował dane urzędowe z 1847 r., że w Górnych Łużycach mieszkało 81 972 Serbów, w Dolnych – 60 266. I choć w miastach już dominował żywioł niemiecki, to po wsłach jeszcze się można było natknąć na Słowian hołdującym prastarym obyczajom również i w życiu społecznym. „Wszystkie ogółu dotyczące sprawy, załatwiane bywają na powszechnym zgromadzeniu, do którego tak dobrze należy najbogatszy, jak i najbiedniejszy we wsi gospodarz. Sposób, w jaki sołtys na takowe gminę zwołuje, jest niezmierzanie ciekawy i widocznie najdawniejszych sięgających czasów. Obyś on po wsi w kolejkę jak zakrzywiony (kokula), lub młotek drewniany, niewątpliwie nie-

gdyś władzy zwierzchniczej znamiona, wręczając takowe najbliższemu sąsiadowi swemu, który je niezwłocznie dalej podać jest obowiązany. Dość mu jest na to, spostrzegłszy sąsiada lub jego czeładź, rzucić im znak w dziedziniec domostwa. W sposób takowy, znak ów, obiegłszy wieś całą, wraca nazad do sołtysa. W dzisiejszych czasach, łącząc dawny obyczaj z świeżymi wymaganiami, do symbolicznego znaku przywiązane bywa pisane wezwanie”.

Latem owo zgromadzenie odbywało się, jak pisał nasz sorabista, „w cieniu rozłożystej jakiejś lipy, która u nich świętym była drzewem, zimą zaś w karzennym izbie”. Bywało ono długie i często miało burzliwy przebieg, „bo Serb, wierny naturze słowiańskiej, lubi się wygadać i obstawać zawzięcie przy zdaniu swoim, nie odstępując odeń tak snadnie, choćby go o niesłuszności jego przekonało. Zwolna burza się ucisza, i zgoda, jeżeli nie dziś to jutro następuje. (...) Kto lubi wiele rozprawiać, lubi także pić wiele”, pisał dalej Zmorski. „Zgromadzenie się na posiedzenia piwne i gorzałczane, późno w noc się przeciągające, w niedziele i święta, jest jak gdyby prawem; prócz tego każda okoliczność, każdy pretext odwiedzenia karczmy, chciwie bywa chwytanym. Najmniejszy, czy to w społecznym, czy w domowym życiu wypadek, bądź to smutny, bądź radosny, każdy interes, każdy plan powzięty, każde rozpoczęcie lub ukończenie najmniejszej gospodarskiej czynności, w karczmie zapite być muszą”. Ale to jedynie „wady” Łużyczan, bo przede wszystkim lud ten „znamionuje (...) głęboka i szczerą religijność, poczciwość, czystość obyczajów, dobroczynność, pracowitość i gościnność”.

Jednak lud ten wymierał, wymierał i jego język. „Szczęściem, rozbudzone w niedawnej epoce u wszystkich słowiańskich plemion narodowości uczucie, znalazło i tu odbicie. (...) Założona w 1847 r. w Budzyszynie, na wzór tegoż rodzaju czeskiej instytucji, tak zwana Maćca serbska, stała się ogniskiem, w którym żywioł narodowy przyszedł do uznania siebie i połączeniem wzmacnia się siłami. Dzięki gorliwości, z jaką jej przywódzcy korzystając się starali z praw, w 1848 roku mieszkańcom Niemiec przyznanych, język serbski uzyskał w kościele, szkole i w sądzie stanowisko, jakiego nigdy jeszcze od najdawniejszych czasów nie używał”. Pojawiała się prasa: „w górno-łużyckim narzeczu: (...) Serbske Nowiny, tygodniowa gazeta; w dolno-łużyckim zaś Casnik”.

„Czyli tym wszystkim usiłowaniam uda się na długo ocalić ostatni zachodnich Serbów szczątek od utonienia w powodzi Niemczyzny?” pytał w ostatnim artykule Zmorski. „To Bogu tylko wiadomo. W każdym jednakże razie, wysoka i gorąca cześć należy się od wszystkich Słowian tym zacnym pracownikom, do ostatka walczącym wiernie na stanowisku, które straconem nazwać można. Zawsze jednak warto się z bliska przyrzeć ich pełnym poświęcenia działaniom, aby się nauczyć jak wiele zrobić można, przy najmniejszych środkach, pracą, zgodą i wytrwaniem”.

W tej chwili Serbów łużyckich jest 60 tys. i Bogu tylko wiadomo, dlaczego nadal sobie żyją. Był Bismarck, był Hitler, była wojna. Kopalnie odkrywkowe węgla brunatnego zniszczyły słowiańskie wsie. Ale nadal wychodzą „Serbske Nowiny” (i to jako dziennik) oraz „Nowy Casnik”. Są szkoły i organizacje. I ciekawe tylko czy tamtejsi Niemcy mają swoje powiedzenie, które w tłumaczeniu mogłoby zabrzmieć tak: „dźierzy się jak Serb pod Budziszynem”. ▲

SŁOWA Z KAPELUSZA

Joanna Jurgala-Jureczka

Dlaczego szafa ryczy?

Dzień Matki i niedługo po nim Dzień Dziecka, to dobra okazja, żeby się tym matczyno-dziecięcym relacjom przyjrzeć – nawet, jeśli dzieci już z pieluch dawno wyrósł.

– Mamo, dlaczego szafa ryczy? – Tego dnia starszy syn zadawał, jak zwykle, mnóstwo pytań. Był ciekawy świata, więc się przyzwyczaiłam, że chce wiedzieć, co to jest Wesoly Alleluj (wcześniej domagał się, żeby przeczytać napis na świątecznej kartce) i dlaczego się grzebie (czyli cześć grzebień) i czy jeśli sąsiad grabi trawę, to znaczy, że jest grabarzem. Na wiele jego pytań już nie odpowiadałam, bo i tak moja odpowiedź rozdziła następne pytania. Ale ta rycząca szafa jednak wzbudziła moją czujność. Wolałam się do niej jakoś odnieść.

– Dlaczego ryczy? Nie wiem... – A ja wiem! – Michał triumfował – Bo zamknęłam w niej Marcinka! Pognałam do pokoju. Rzeczywiście, młodszy syn płakał i do dzisiaj pamięta wąską szparkę, przez którą sączyło się światło. I tam właśnie była wolność. Otworzyłam szafę. Marcin dzięki temu na wolności się znalazł.

Świat widziany oczyma dziecka. Czasem dużo prostszy, a czasem bardziej skomplikowany niż ten, który z innej perspektywy i z innej wysokości widzą dorośli

Fot. ARČ

Podrósł trochę, już nie pozwoliłby się starszemu bratu nigdzie zamknąć, ale za to tuż przed końcem wakacji oświadczył, że nie pójdzie do przedszkola. – Dlaczego? Tym razem to ja zadawałam pytania. – Bo wyjeżdżam. – Dokąd? – Pani Regina mówi, że za linię wyjeżdżam, kiedy koloruję. Nie pójde!

W końcu poszedł. Oczywiście, że tak. A pani Regina nauczyła go, jak ładnie pokolorować obrazek. I choć szczerem dziecięcym sercem kochał panią przedszkolankę, a potem panią, która uczyła go czytać i pisać, to jednak wiedział już doskonale, że przedszkole, a zwłaszcza szkoła to nie tylko miłe panie, ale i niemiłe obowiązki. Więc kiedy kilka lat później jego młodsza siostrzyczka

cieszyła się, że wychowawczyni już na początku roku szkolnego dała całej klasie nowe zeszyty i z ćwiczeniami i jeszcze kolorową książeczkę do angielskiego, powiedział ponuro:

– Bez sensu! To tak, jakby więzień się cieszył, że mu pomalują celę! Świat widziany oczyma dziecka. Czasem dużo prostszy, a czasem bardziej skomplikowany niż ten, który z innej perspektywy i z innej wysokości widzą dorośli.

Dzieci inaczej odczytują znaczenie słów, do których już przywykliśmy. Inaczej nazwą, po swojemu rozumieją. Katechetka przygotowywała dzieci do pierwszej komunii chciała się upewnić, czy cała uroczystość będzie odpowiednio uroczysta i czy nikt niczego nie pomyli. Wyjaśniwszy cierpliwie i po raz dziesiąty, co dzieje się – kiedy się dzieje – i dlaczego się dzieje – zaczęła przepytując: – Powiedzcie mi – kiedy zapalamy świecę? – Jak wylączy prąd! – Rezolutny Andrzejek nie miał żadnych wątpliwości. Dodajmy jeszcze, że wątpliwości nie miał w tym momencie, bo w innych miewał. Był leworęczny. „Leworęczne” było więc też i

PIĄTEK 1 CZERWCA

6.55 Magazyn śledczy Anity Gargas
7.25 Domisie. Dzień Dziecka **7.55** Pytanie na śniadanie **8.35** Pogoda **8.40** Pytanie na śniadanie **8.50** Panorama **8.55** Pytanie na śniadanie **11.00** Panorama **11.15** Pytanie na śniadanie **11.25** Odwrocona góra **12.50** Wiadomości **13.00** Krótka historia. Władysław IV Waza **13.10** Na sygnale. Terrorysta **13.45** M jak miłość (s.) **14.40** Przestań. Rywale **15.30** Którędy po sztukę. Shahr Marcus **15.45** Wiadomości **15.55** Wilnoteka **16.20** Milenium kontra Tyśiąclecie **17.10** Baw się słowami **17.20** Krótka historia. Ludwik XIV **17.30** Teleexpress **17.55** Okrasa łamie przepisy. Hutnicza rewolucja w polskiej kuchni **18.25** Kronika regionu - Zaozie **18.55** Na sygnale. Terrorysta **19.25** Wolny ekran **19.45** Dobranocka **20.00** Wiadomości, pogoda, sport **20.15** Na dobre i na złe (s.) **21.45** Polonia **24 22.05** Halo Polonia **22.35** 25 lat TVP Polonia **22.45** Kocham Cię, Polsko!

SOBOTA 2 CZERWCA

7.55 Pytanie na śniadanie **8.35** Pogoda **8.40** Pytanie na śniadanie **8.50** Panorama **8.55** Pytanie na śniadanie **10.55** Polonia **24 11.10** Halo Polonia **11.50** Okrasa łamie przepisy. Hutnicza rewolucja w polskiej kuchni **12.20** Ojciec Mateusz **18** (s.) **13.15** Na dobre i na złe (s.) **14.10** Kocham Cię, Polsko! **15.40** Wolny ekran **16.00** Kulturalni PL **17.00** Słownik polsko@polski **17.30** Teleexpress **17.55** Pogoda na piątek **18.50** Od Opola do Opola **19.45** Dobranocka **20.00** Wiadomości, pogoda, sport **20.40** Program katolicki **20.50** Kariera Nikodema Dyzny **21.50** Wielki test **23.20** Program rozrywkowy **23.50** Pogoda na piątek.

NIEDZIELA 3 CZERWCA

7.30 Magazyn z Wysp **7.55** Pytanie na śniadanie **8.50** Panorama **8.55** Pytanie na śniadanie **10.30** Teleranek. Przesyłanie informacji **11.00** Baw się słowami **11.25** Ziarno. Dziękujemy za niepodległość **12.00** Transmisja mszy świętej ze Świątyni Opatrzności Bożej w Warszawie **13.35** Bezcenna Dama **14.40** Czarne chmury. Pośg **15.35** Lajk! **16.00** Zakochaj się w Polsce. Grudziądz **16.30** Rodzinka. pl (s.) **17.20** Dwujęzyczność **17.30** Teleexpress **17.55** Pogoda na piątek **18.50** Oczy w oczy. Robert Chojnacki **19.25** Baw się słowami **19.40** Dobranocka **20.00** Wiadomości, pogoda, sport **20.45** Dziewczynny ze Lwowa **2**. Zaciąg ukraiński **21.40** Teatr Telewizji. Mąż i żona **22.50** Program rozrywkowy **23.50** Pogoda na piątek.

PONIEDZIAŁEK 4 CZERWCA

7.10 Dlaczego? Po co? Jak? **7.25** Superkowe ABC **7.55** Pytanie na śniadanie **8.35** Pogoda **8.50** Panorama **8.55** Pytanie na śniadanie **11.00** Panorama **11.15** Pytanie na śniadanie **11.25** Kulturalni PL **12.20** Reportaże syberyjskie. Syberyjskie okrucy wierzeń i religii **12.50** Wiadomości **13.00** Krótka historia. Ludwik XIV **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** Dziewczynny ze Lwowa **2**. Zaciąg ukraiński **14.40** Teatr Telewizji. Mąż i żona **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów **16.25** Oczy w oczy. Robert Chojnacki **16.55** Superkowe ABC **17.20** Krótka historia. Bitwa pod Lepanto **17.30** Teleexpress **17.55** Niedziela **7**. twórczość Agnieszki Osieckiej **18.40** Pod Tatrami **18.55**

Barwy szczęścia (s.) **19.25** Nad Niemnem **19.45** Dobranocka. **20.00** Wiadomości, pogoda, sport **20.45** O mnie się nie martw **7 21.45** Polonia **24 22.05** Rozmowa Polonii **22.20** Halo Polonia **23.10** Mistrz scen rodzajowych **23.55** Grzesiuk. Życie wygrane na bandzoli.

WTOREK 5 CZERWCA

7.05 Pożyteczni.pl **7.35** Margolcia i Miś zapraszają dziś. Każdy jest inny **7.55** Pytanie na śniadanie **8.50** Panorama **8.55** Pytanie na śniadanie **11.00** Panorama **11.15** Pytanie na śniadanie **11.25** Polonia **24 11.45** Rozmowa Polonii **12.00** Halo Polonia **13.00** Krótka historia. Bitwa pod Lepanto **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** Kariera Nikodema Dyzny **14.45** Mistrz scen rodzajowych **15.30** Którędy po sztukę. Julita Wójcik **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów **16.25** Sonda **2**. Ptaki **16.55** Margolcia i Miś zapraszają dziś. Każdy jest inny **17.10** Przyjaciele lasu **17.20** Krótka historia. Engelbert Dollfuss **17.30** Teleexpress **17.55** Szlakiem Kolberga. Mateusz Pospieszalski **18.25** wojsko-polskie.pl **18.55** Barwy szczęścia (s.) **19.25** Kierunek Zachód **19.45** Dobranocka **20.00** Wiadomości, pogoda, sport **20.45** Ojciec Mateusz **18 21.35** Przepis dnia **21.45** Polonia **24 22.05** Rozmowa Polonii **22.20** Halo Polonia **23.10** Warto rozmawiać.

ŚRODA 6 CZERWCA

7.00 Program ekumeniczny **7.25** W krainie baśni. Rampelstikin **7.55** Pytanie na śniadanie **8.50** Panorama **8.55** Pytanie na śniadanie **11.00** Panorama **11.05** Pogoda **11.15** Pytanie na śniadanie **11.25** Polonia **24 11.45** Rozmowa Polonii **12.00** Halo Polonia **12.50** Wiadomości **13.00** Krótka historia. Engelbert Dollfuss **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** O mnie się nie martw **7 14.35** Warto rozmawiać. **15.30** Szlakiem miejsc niezwykłych. Pomniki historii. Chelmo **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów **16.25** Astronarium. Eso Supernova **16.55** W krainie baśni. Rampelstikin **17.20** Krótka historia. D - Day **17.30** Teleexpress **17.55** Studio Raban **18.25** Wschód **18.55** Barwy szczęścia (s.) **19.25** Wilnoteka **19.45** Dobranocka **20.00** Wiadomości, pogoda, sport **20.45** Strażacy **2**. Stan gotowości **21.45** Polonia **24 22.05** Rozmowa Polonii **22.20** Halo Polonia **23.10** Szlakiem Pierwszej Pancerniej.

CZWARTEK 7 CZERWCA

7.00 Wschód **7.30** Zwierzaki Czytali. Niech żyją rymy **7.45** Podwodne ABC. Najstarsi i najbardziej długowieczni **7.55** Pytanie na śniadanie **8.50** Panorama **8.55** Pytanie na śniadanie **11.00** Panorama **11.15** Pytanie na śniadanie **11.25** Polonia **24 11.45** Rozmowa Polonii **12.00** Halo Polonia **12.50** Wiadomości **13.00** Krótka historia. Wynałazek Jana Gutenberga **17.30** Teleexpress **17.55** Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii. Reportaż polonijny **18.25** Racja stanu **18.55** Barwy szczęścia (s.) **19.25** Gen innowacyjności **19.45** Dobranocka **20.00** Wiadomości, pogoda, sport **20.45** Miasto skarbów. Coś się kończy **21.35** Portrety niepodległości. Walecjan Czuma **21.45** Polonia **24 22.05** Rozmowa Polonii **22.20** Halo Polonia **23.10** Reportaże syberyjskie. Syberyjskie okrucy wierzeń i religii **23.40** Magazyn śledczy Anity Gargas.

Wyberzmy nauczycieli

Do 30 czerwca można zgłaszać kandydatów na Polonijnych Nauczycieli Roku. Pierwsza edycja tego konkursu cieszyła się dużym powodzeniem. Wpłynęło na nią bowiem aż 77 zgłoszeń. Jak będzie w tym roku, przekonamy się już wkrótce.

Niefatwa realia w jakich przychodzi pracować nauczycielom szkół polonijnych są warte, by zwrócić na nie szczególną uwagę. Bardzo często entuzjazm i patriotyzm nauczycieli to jedyne czynniki podtrzymujące funkcjonowanie szkoły.

W celu poprawy powyższej sytuacji Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” podejmuje liczne działania wspierane przez instytucje rządowe i parlamentarne, a ich pozytywne skutki będą widoczne już w niedalekiej perspektywie czasowej. Działania systemowe nie zmieniają jednak faktu, że zarówno teraz, jak i w przyszłości będzie istniała potrzeba symbolicznego docenienia tych z nauczycieli, którzy mogą być twórczą inspiracją dla swoich koleżanek i kolegów z całego świata.

Temu właśnie ma służyć nagroda – tytuł „Polonijnego Nauczyciela Roku im. Profesora Andrzeja Stelmachowskiego”. Wierząc, że nasz konkurs spotka się z zainteresowaniem z Państwa strony, zachęcamy gorąco do aktywnego w nim udziału.

Wszelkie inicjatywy można znaleźć na stronie internetowej: odnswp.pl/konkurs-polonijny-nauczyciel-roku-ii-edycja-2018.

Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”

73 lata później...

29 maja, podobnie jak rok temu, z inicjatywy pułkownika Adama Stępnia, attache obrony, wojskowego i lotniczego przy Ambasadzie RP w Wiedniu, na cmentarzu w Krems – Stein, złożono zostały wieńce i zapalono znicze pod tablicą upamiętniającą żołnie-

rzy AK, organizacji wywiadowczej „Stragan”, działających na terenie Austrii, a zamordowanych 15 kwietnia 1945 roku przez oddziały Waffen SS. Dodajmy, że część żołnierzy „Straganu” wywodziła się ze Śląska Cieszyńskiego. W uroczystości udział wzięli:

delegacja Polonijnego Klubu Aktywności Sportowych-Strzelectwo Sportowe PAKA-s Wiedeń, prezes Polskiego Towarzystwa Sportowego wraz z zaproszonymi gośćmi, a także delegacja Związku Piłsudczyków „Dunaj” z Wiednia. „Wspólnota Polska”/PAKA-s

S P O R T

MARIAN GÓRNIOK, DYREKTOR TECHNICZNY MFK KARWINA, DLA »GŁOSU«:

Wierzyłem do końca

Nad Olzą wciąż nie opadła jeszcze euforia spowodowana cudownym uratowaniem klubu MFK Karwina w najwyższej klasie rozgrywek piłkarskich. Pierwszą ligę obronili piłkarze na boisku, ale zasługi ponoszą wszyscy, włącznie ze sztabem osób odpowiedzialnych za sprawne funkcjonowanie klubu. – Wierzyłem do końca, że chłopaki zrobią, co do nich należy – powiedział „Głosowi” Marian Górniok, dyrektor techniczny MFK Karwina.

Janusz Bittmar

Dyrektorzy techniczni klubów sportowych nie pojawiają się na pierwszych stronach gazet. Zamiast zdobywania bramek zajmują się bowiem rzeczami, które na pozór wydają łatwe. W rzeczywistości jest jednak zgoła odmiennie...

– Gole też zdobywałem, ale w czasach mojej aktywnej kariery piłkarskiej. Zaczynałem w nieistniejącym już klubie Rapid Skrzeczów, a w późniejszym okresie broniłem barw ČSA Karwina, KD Karwina, połączonych klubów FC Witkowice i FC Karwina, Kovony Karwina, Dzieńmorowic, Bogumina i Orłowie. Obecnie pozostały mi już tylko mecze w barwach Orłów Zaozia, drużyny oldbojów piłkarskich prowadzonej przez trenera Jana Zolicha. To futbol, który sprawia mi wielką frajdę. Większość czasu pochłania mi jednak praca w karwińskim klubie. Z pozycji dyrektora technicznego rozstrząsać się o wszystkie sprawy związane ze sprawnym funkcjonowaniem klubu.

Co dokładnie należy do pańskich obowiązków?

– Chciałbym podkreślić, że jesteśmy zgranyim teamem i bez moich współpracowników byłoby ciężko. Odpowiadam za stan techniczny całego stadionu, włącznie z techniką przeciwpożarową, przeciwwłamaniową itp. Trościmy się o murawy stadionów w Raju, na Kovonie i Bażantnicy. Do tego dochodzą dwa boiska ze sztuczną nawierzchnią, dwie hale na Kovonie. Współpracujemy z Urzędem Pracy

• Marian Górniok (z lewej) po zakończeniu kariery piłkarskiej lubi pograć z kolegami z Orłów Zaozia. Fot. NORBERT DĄBKOWSKI

w Karwinie, a na stałe zatrudniamy w sekcji technicznej klubu sześć osób. To wystarczająca liczba, żeby przed każdym treningiem i meczem wszystko pozapinać na ostatni guzik.

Największy stres dochodzi podczas pierwszoligowych meczów. Który pojedynek w zakończonym niedawno sezonie należał do najtrudniejszych z punktu widzenia logistycznego, a także bezpieczeństwa?

– Na pewno wiosenne derby z Banikiem Ostrawa. Dla obu zespołów był to jeden z meczów ostatniej szansy. Udostępnił mi kibicom Banika cały sektor za jedną z bramek. Już na dwa tygodnie przed meczem zostały ustalone wszel-

Mam jeden problem. W Polsce jest zbyt wielu dobrych siatkarzy

Vital Heynen,
selekcjoner siatkarskiej reprezentacji Polski

OFERTA

LEKKOATLETYKA: IGRZYSKA POLSKICH SZKÓŁ PODSTAWOWYCH NA ZAOLZIU: stadion w Trzyciu (dziś od 8.30). **PIĘKA NOŻNA – DYWIZJA:** Opawa B – Hawierzów (niedz., 10.15), Bogumin – N. Sady, Frydlant – Piotrowice (niedz., 17.00). **MISTRZOSTWA WOJEWÓDZTWA:** Slavia Orłowa – Dzieńmorowice, Cz. Cieszyn – Brdlińca (sob., 17.00). **IA KLASA – gr. B:** Stonawa – Jistebnik, St. Miasto – Wędrnia, Datynie Dolne – Hrabowa (sob., 17.00), Jabłonków – Bystrzyca, Olbrachcice – Libhošť (niedz., 17.00). **IB KLASA – gr. C:** Rzepiszcz – Nydek, Luczina – Sucha Górna, Gnojnik – Lutynia Dolna (sob., 17.00), Śmiłowiec – Wacławowice, Raszkowice – Inter Piotrowice, Wierzniovice – Dąbrowa (niedz., 17.00). **MISTRZOSTWA POWIATU KARWIŃSKIEGO:** TJ Pietwałd – Ł. Łąki, Sn Hawierzów – Zabłocie, SJ Pietwałd – Cierlicko, B. Rychwałd – G. Hawierzów, V. Bogumin – Żuków Górny (sob., 17.00), F. Orłowa – G. Będowice (niedz., 17.00). **MISTRZOSTWA POWIATU FRYDEK-MISTEK:** Baszka – Niebory, Mosty k. Jabłonkowa – Metylowice/Frydlant B (sob., 17.00), Gródek – Oldrzychowice, Bukowice – Piosek, Noszowice – Nawsie (niedz., 17.00).

(jb)

Do zdobycia piłki mistrzostw świata w Rosji

PYTANIA KONKURSOWE

I – Polacy są w tym roku „czarnym koniem” mundialu. Nas interesuje, który to w historii polski start w mistrzostwach świata?
II – Proszę podać nazwisko piłkarza, który w 1938 roku we Francji strzelił historyczną, pierwszą bramkę dla Polski na mundialu
III – Najłatwiejsze pytanie w zestawieniu. Proszę podać imię i nazwisko legendarnego trenera, który poprowadził Polskę po brązowy medal na mundialu w RFN 1974
IV – Który argentyński piłkarz strzelił Polakom dwie bramki w meczu II rundy mistrzostw świata 1978 r. rozgrywanych w Argentynie?
V – Pytamy o króla strzelców mistrzostw świata 1982 w Hiszpanii.
VI – W 1986 roku we Francji polscy piłkarze przegrali smutnie z Brazylią. Proszę podać dokładny wynik tamtego meczu.
VII – Podczas mundialu w Korei Południowej i Japonii (2002) w barwach Polski zagrał w ataku Emmanuel Olisadebe. Jakiej narodowości jest Olisadebe?
VIII – Kto bronił polskiej bramki w przegranym spotkaniu z gospodarzami imprezy, Niemcami, podczas fazy grupowej mistrzostw świata 2006? **Odpowiedzi do 12 czerwca na: info@glos.live**

• Stubań, czyli treningi w pocie czoła na jednym z najpiękniejszych lodowców w Austrii. Fot. skimosty

hmann (PSP w Gnojniku). Punkty zdobywali też Dariusz Skupień i Samuel Zogata (PSP w Jabłonkowie) i Anna Filippek (PSP w Wędrnie). W najmłodszym kategoriach brylowała z kolei Sara Folwarczna

uczęszczającą do PSP w Czeskim Cieszynie. Sara wywalczyła znakomite trzecie miejsce w Pucharze Moraw i Śląska – Madeja Cup, a także wicemistrzostwo województwa morawsko-śląskiego. (jb)

CO W TEATRZE

SCENA „BAJKA” – CZ. CIESZYN -Rynek: O zbojniku Odrašovi (1, godz. 17.30);
▲ LUTYNIA DOLNA: Pinokio (4, godz. 10.00);
SCENA CZESKA – CZ. CIESZYN: Kočići hra (3, godz. 17.30);
▲ Ferda Mravenec (4, godz. 10.00).

CO W KINACH

HAWIERZÓW – Centrum: Niesamowita historia Wielkiej Gruszki (1-4, godz. 16.00); Teambuilding (1-3, godz. 17.30); Wyspa psów (1-3, godz. 19.00); Delirium (1-3, godz. 20.00); Wędrowki ludów (4, godz. 17.00); Han Solo. Gwiezdne wojny – historia (4, godz. 19.00); Pozycja obowiązkowa (4, godz. 20.00); **KARWINA – Centrum:** Kaczki z gęsiej paczki (1, godz. 16.00); Teambuilding (1, godz. 18.00; 2, godz. 20.00); Delirium (1, 3, 4, godz. 20.00); Niesamowita historia Wielkiej Gruszki (2, 3, godz. 15.15); Han Solo. Gwiezdne wojny – historie (2, godz. 17.15); **KARWINA – Ex:** The Place (1, godz. 19.00); **TRZYNIEC – Kosmos:** Kaczki z gęsiej paczki (1, godz. 17.30); Delirium (1, 3, godz. 20.00); Niesamowita historia Wielkiej Gruszki (2, 3, godz. 15.00); Słonie (2, godz. 18.00); Han Solo. Gwiezdne wojny – historia (3, godz. 17.30); Teambuilding (4, godz. 17.30); Kluczi z hor (4, godz. 20.00); **JABLONKÓW:** Planeta Česko (1, godz. 17.00); **CZ. CIESZYN – Central:** Niesamowita

Firmy budowlane
SWABUD (cz) i SWAKOŃ (pl)
 Przyjmujemy zlecenia na 2018 rok w zakresie dociepleń budynków, poddaszy i wykonawstwa domów od fundamentów.
 Kontakt: 776 218 494, 608 556 915, 774 085 874 (CZ) +48 602 671 460 (PL) e-mail: jozefswakon@onet.pl
 Szybka i fachowa realizacja zleceń Cieszyn, Pułcowska 93 www.swabud.cz

Ogłoszenia do «Głosu» przyjmowane są w dni powszednie:

- W redakcji „Głosu” przy ul. Komeńskiego 4, Czeski Cieszyn w godz. 8.30-15.30, tel. 558 731 766 e-mail: info@glos.live
- W firmie Hudeczek Service, sp. z o.o. – Studio Graficzne, Hudeczek Service sp. z o.o., Olbrachćce, Stonawska 340, w godz. 8.00-15.00, e-mail: ad.servis@hudeczek.cz
- W Odd. Literatury Polskiej, Biblioteki w Karwinie-Frysztacie (przy rynku) w po: 13.00-18.00, wt: 8.00-12.30, 13.00-18.00, czw: 8.00-12.30, 13.00-18.00, pt: 8.00-12.30, 13.00-17.00.

Kociolki pójda w ruch

W sobotę 2 czerwca w Ośrodku Wypoczynkowym „Na Pasieczkach” w Koszarzyskach odbędzie się IX edycja „Beskidzkich Kociolków”, czyli Międzynarodowy Konkurs dla Uczniów Szkół Gastronomicznych. Start kulinarnych zawodów zaplanowano na godz. 12.00, natomiast ogłoszenie wyników nastąpi o godz. 16.00.
 – W tym roku przyjeżdżają do nas ekipy ze Słowacji, Polski i oczywiście Czech. Idea, która przyswieca tej imprezie, to chęć zachowania tradycji sporządzania dań w kociolkach, które kiedyś towarzyszyły Wołochom przemierzającym Łuk Karpat od Rumunii po nasze Beskidy. Z tego powodu jurorzy będą punktować

historia Wielkiej Gruszki (2, 3, godz. 15.30); Teambuilding (2, 3, godz. 17.30); Delirium (1, godz. 20.00); Gangsterdam (2, 3, godz. 20.00); **CIESZYN – Piast:** Wyszczekani (1-4, godz. 14.30, 16.15, 18.00); Sobibór (1-4, godz. 20.00).

CO NA ANTENIE

POLSKIE WIADOMOŚCI: ČT1 SM, niedziela, wiadomości regionalne od godz. 6.00; powtórka na antenie ČT2, niedziela od godz. 19.20.
POLSKIE AUDYCJE: po-pt: godz. 19.05 Ostrawa 107,3 MHz i Trzyniec 105,3 MHz.
RADIO KATOWICE: „U Polaków za Olzą” – niedz. 8.15 na 103 FM; powtórka: pon. godz. 23.05.

CO W TERENIE

BŁĘDOWICE – MK PZKO zaprasza na Koncert Jubileuszowy z okazji 35-lecia Zespołu Regionalnego „Błędowice” dnia 30. 6. o godz. 16.00 do Domu Kultury Petra Bezruča w Hawierzowie. Wystąpią: „Mali Błędowianie”, ZR „Błędowice”, kapela „Kamraci” z Kamratkami i Kamratami. Przedprzedaż biletów w Domu PZKO w Błędowicach, biblioteka, tel. 724 576 527.
CIERLICKO – Macierz Szkolna zaprasza na Festyn pt. „Podróże wakacyjne” w sobotę 2. 6. o godz. 15.00 w ogrodzie szkolnym.

▲ Zarząd MK PZKO w Cierlicku -Kościelecu wraz z Kołem Macierzy Szkolnej zapraszają sympatyków i rodziców z dziećmi na wspólne smażenie jajecznicy przed Domem Polskim od godz. 17.00 w poniedziałek 4. 6. W ramach spotkania obchody Dnia Dziecka. Chleb oraz bułki załatwiają organizatorów, resztę wraz z dobrym humorem indywidualnie.
CZ. CIESZYN – Czerwcowe spotkanie MUR-u odbędzie się w czwartek 7. 6. o godz. 17.00 w Domu PZKO przy ul. Bożka. Prezentację multimedialną pt. „Strój cieszyński w świetle archiwaliów i współczesnych przeobrażeń” przedstawi Małgorzata Kiereś.
GRÓDEK – MK PZKO zaprasza w niedzielę 3. 6. o godz. 16.00 na tradycyjne smażenie jajecznicy do ogrodu koło Domu PZKO. Prosimy przynieść jajka.
KARWINA – Koła Macierzy Szkolnej przy Szkole Podstawowej i Przedszkolu w Karwinie-Frysztacie, uczniowie, dzieci, grono pedagogiczne oraz pracownicy zapraszają w sobotę 2. 6. od godz. 16.00 do ogrodu szkolnego na Festyn Szkolny. Przygotowano sporo atrakcji dla dzieci, mecz piłki nożnej: rodzice – uczniowie, atrakcyjną loterię, domową kuchnię i inne rzeczy. Przygrywać będzie DJ Bartnicki.
▲ Biblioteka Regionalna, Oddział Literatury Polskiej zaprasza na spotkanie z Janem Szymkiem, aktorem Městských divadel

prażských we wtorek 5. 6. o godz. 16.30 do biblioteki na Ryunku Masaryka w Karwinie-Frysztacie. Prosimy o potwierdzenie udziału na email: polske@rkka.cz lub pod nr. tel. 596 312 477, 724 751 002.
ŁYŻBICE-WIEŚ – MK PZKO zaprasza wszystkich swoich członków i sympatyków na spotkanie połączone ze smażeniem jajecznicy, które odbędzie się w piątek 1. 6. o godz. 16.00 w ogrodzie polskiej szkoły w Wędryni. Każdy przynosi trzej jajka.
OLDRZYCHOWICE – Zarząd MK PZKO zaprasza swoich członków i sympatyków na smażenie jajecznicy w poniedziałek 4. 6. o godz. 17.00 do Domu PZKO. Prosimy przynieść jajka.
PTTS „BŚ” – Zaprasza 5. 6. na pieśń wędrowną po Cierlicku i okolicy. Start o godz. 8.40 w Cierlicku – przystanek autobusowy Zielone Miasto. Trasa: Cierlicko, ścieżka dydaktyczna koło rzeki Stonawki lasem, Grodziszcz, zwiedzenie rezydencji „Grun” (kawa), dalej ścieżkami rowerowymi nr 6125 i 6089 do celu w Gnojniku (godz. 13.30). Długość trasy 13,3 km, teren łatwy. Ojdzad autobusu z Cz. Cieszyńska o godz. 8.10, z Hawierzowa o godz. 8.21.
RYCHWAŁD – MK PZKO zaprasza członków i sympatyków 2. 6. o godz. 15.30 na imprezę z okazji Dnia Matki do Domu PZKO. W programie „Rychwałdzanie”, prelekcja Otylii Toboły pt. „Camino Santiago De Compostella”.
WIERZNIOWICE – Zarząd MK PZKO zaprasza w poniedziałek 4. 6. o godz. 17.00 na smażenie jajecznicy do Domu PZKO. Gościnnie wystąpi chór „Lutnia”. Prosimy zabrać ze sobą jajka.

OFERTY

POSZUKUJEMY DO WYNAJĘCIA CHATY (na weekendy) w Beskidach, rodzina 3-osobowa na dłuższy okres czasu. Tel. 732 249 177, po godz. 16.00.

MAŁOWANIE DACHÓW – blacha, papa, 3 x lakier włącznie z remontem.

Malowanie płotów i elewacji. Tel. 732 383 700, Balicki. Gł-285
www.zlotaraczka.ml, tel. 792 591 798. Gł-114
PRZECIEKA CI DACH, kapie Ci do domu – zadzwoni: +48 609 852 057. Uszczelniamy wszystkie rodzaje dachów. Gł-641
PRZEPROWADZKI + ekipa oraz usługi transportowe. Tel. +48 601 478 108. Gł-259

WYSTAWY

DRZEWIONKA NA FOJSTWU, Mosty k. Jablonkowa: do 22 czerwca wystawa Denisy Kufovej pt. „Cestou, necestou”. Czynna: po-pt: w godz. 8.00-16.00, so: w godz. 8.30-14.30; nie: w godz. 8.30-12.30.

POWIATOWE ARCHIWUM PAŃSTWOWE Karwina, ul. Frysztaćka 55/17: do 31. 1. 2019 wystawa pt. „Karwina. Od soli do węgla”. Czynna: po, śr: w godz. 8.00-17.00, wt, czw: w godz. 8.00-14.00, pt: w godz. 8.00-12.00.

MUZEUM MIASTA TRZYŃCA I HUTY TRZYŃCIEKIEJ, Frydecka 387, Trzynieć, DUŻA SALA WYSTAW: do 9. 6. wystawa pt. „V čem se vozili naši předkové (1880-1985)”. Ekspozycja z prywatnych zbiorów Jarmily Fichterovej. Czynna: wt-pt: w godz. 9.00-17.00, nie: w godz. 13.00-17.00.

▲ do 3. 6. wystawa Jozefa Frydrycha i Jiřego Jurzykowskiego pt. „Pictorial Foto Beskyd”. Czynna: wt-pt: w godz. 9.00-17.00, nie: w godz. 13.00-17.00.

▲ SALA WYSTAW w Orłowej-Lutyni, Polna 964: do 29. 7. wystawa pt. „Zkamenělý život”; stała ekspozycja pt. „Orłowa – przeszłość i teraźniejszość”. Czynna: po-pt: godz. 8.00-16.00; nie: godz. 13.00-17.00.

▲ SALA WYSTAW w Pietwałdzie, K Muzeum 89: do 29. 6. wystawa pt. „70 lat Muzeum Ziemi Cieszyńskiej 1948-2018”. Czynna: po-pt: godz. 8.00-16.00; nie: godz. 13.00-17.00.

Macierz Szkolna Przedszkola i Szkół Podstawowej im. H. Sienkiewicza w Jablonkowie zaprasza na **Festyn Szkolny 2 czerwca o godz. 15.00 do Łasku Miejskiego. W programie występ dzieci i inne atrakcje**

ŻYCZENIA

Dnia 2 czerwca obchodzi swój zany jubileusz życiowy – 90. urodziny nasza Kochana Mama
pani ANNA CZYZOWA z Czeskiego Cieszyňa
 Z tej okazji najserdeczniejsze życzenia zdrowia, pomyślności i błogostawieństwa Bożego składają córka Zdenka i syn Władysław z rodzinami. Buziaki przesyłają prawnuki Martynka, Pawlik, Elinka i Alexek. Gł-296

WSPOMNIENIA

Jedynie w Bogu jest uciśnienie duszy mojej, bo w Nim pokładam nadzieję moją. Ps. 72,6
 Dnia 1 czerwca obchodziłaby jubileusz 40. urodzin nasza Kochana
śp. KATARZYNA KOLASA z Trzynieca-Lyżbic
 zaś 2 sierpnia minie już 7. rocznica, kiedy nas nagle i niespodziewanie opuściła w wieku 33 lat. O chwilę wspomnień oraz cichą modlitwę proszą dzieci, rodzice, brat oraz najbliższa rodzina. Gł-304

Dnia 3 maja minęła piąta rocznica śmierci naszej Drogiej Matki
śp. OLGI KOŻUSZNIK a 3 czerwca minie pierwszą rocznicą śmierci naszego Kochanego Ojca **JÓZEFA KOŻUSZNIKA** z Hawierzowia-Suchej Dolnej
 Wszystkich, którzy Ich znali, prosimy o chwilę wspomnień. Synowie z rodzinami Gł-297

Dnia 31 maja 2018 minęła 5. rocznica zgonu Kochanej Mamy, Babci, Teściowej, Szwagierki, Cioci i Kuzynki
śp. AGNIESZKI SIWEK z Suchej Górnej
 O chwilę wspomnień prosi córka z rodziną. Gł-305

Kto kochał – nie zapomni, kto znał – niechaj wspomni.
 Dnia 2 czerwca minie 20 lat, kiedy odszedł od nas na zawsze
śp. KAROL SŁOWIK z Orłowej-Poręby
 Z szacunkiem i miłością wspominają żona, córka i syn z rodzinami. Gł-307

PODZIĘKOWANIA

Składamy serdeczne podziękowania wszystkim krewnym, znajomym i sąsiadom za wyrazy otuchy i współczucia, za przesłane kondolencje, kwiaty oraz udział w pogrzebie naszej Drogiej Zmarłej
śp. MARII BYSTRONIOWEJ
 Wyrazy podziękowania szczególnie kierujemy do księdza dr. Rolanda Manowskiego-Słomki za dostojne przeprowadzenie pogrzebu, połączonego chórem „Lira” i „Stonawa” pod batutą Beaty Piłśniak-Hojki i Haliny Pribuli oraz organizację Tomášowi Bařákowi za upiększenie liturgii pogrzebowej. Za opiekę lekarską dziękujemy MUDr Helenie Bednářowej, personelowi oddziału internistycznego szpitala w Karwinie-Raju oraz pielęgniarkom opieki społecznej Cura Medica. Pograżona w żałobie rodzina. RK-066

TYM ODDYCHAMY

Stężenie zanieczyszczenia powietrza pyłami PM 10 z dnia 31. 5. 2018

Czeski Cieszyn	28.0	Rychwałd	11.0
Hawierzów	30.2	Trzynieć	33.3
Karwina	27.9	Wierzniowice	31.0

POLECAMY W TELEWIZJI
Dukla 61
Niedziela 3 czerwca, 20.15
TVC 1

PROGRAM TV

PIĄTEK 1 CZERWCA

TVC 1
5.59 Studio 6 **9.00** Napisała: Morderstwo (s.) **9.45** Doktor Martin (s.) **10.35** Pudelko **10.50** Opowiadaj (s.) **11.45** Czarne owce **12.00** Południowe wiadomości **12.30** Sama w domu **14.00** Na tropie **14.25** Reporterzy TVC **15.05** Podróżomania **15.35** Niezwykłe losy **16.35** Łopatologicznie **17.30** AZ kwiz **18.00** Wiadomości regionalne **18.25** Gdzie jest mój dom **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.00** Niedoparki (film) **21.25** I3. komnata Ivana Vyskočila **21.55** Wszystko-party **22.35** Náhlovsky **21.55** Wszystko-party **22.35** Náhlovsky a Mladý (pr. rozrywkowy) **23.30** Sprawy detektyw Murdocha (s.) **0.15** AZ kwiz. **TVC 2**
5.59 Dzień dobry **8.30** Cudowne przedszkole **9.00** Kapsztad, afrykańska piękność **9.55** Podróżomania **10.20** Czy potrzebujemy skwronka? **10.45** Człowiek stworzył robota **11.55** Jan Hus **12.10** Cíbrno Tovačovský z Cimburka **12.25** Królestwo natury **12.55** Chcesz mnie? **13.25** GEN - Galeria elity narodu **13.40** Utrata pamięci **14.40** Armia Hitlera **15.35** Jaromír Šavrdla **16.30** Czar Afryki **16.55** Nieodkryta Kuba **17.50** Z kucharzem około świata **18.45** Wieczorynka **18.55** Europa dziś **19.25** Historie domów **19.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00** Cudowna planeta **21.00** Koronacja królowej **21.55** Salamandra (s.) **23.35** Walka kolorów (film) **1.05** Rybie legendy Jakuba Vágnera.

NOVA
5.55 Śniadanie z TV Nova **8.50** Ulica (s.) **9.45** Przyszłochina w różanym ogrodzie (s.) **11.00** Co o tym sądzą Czeši **12.00** Południowe wiadomości **12.35** Dziwna para (s.) **12.55** Przyszłochina w różanym ogrodzie (s.) **14.05** Dowody zbrodni (s.) **15.55** Agenci NCIS (s.) **16.57** Południowe wiadomości **17.25** Co o tym sądzą Czeši **18.25** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Był sobie król... (bajka) **21.55** Gladiator (film). **PRIMA**
6.30 Ben 10 (s. anim.) **6.45** Transformery (s. anim.) **7.30** M.A.S.H. (s.) **9.25** Policja w akcji **10.25** Miłość jej życia (film) **12.20** Południowe wiadomości **12.30** Gliniarz i prokurator (s.) **13.30** Lekarz z gór (s.) **14.30** Powrót komisarza Rexa (s.) **16.35** Popołudniowe wiadomości **16.50** Policja w akcji **17.50** Nakryto do stołu! **18.55** Wiadomości, wiadomości kryminalne **19.55** Top Star **20.15** Belle Epoque (s.) **21.15** 16 prezencji (film) **23.20** Policja w akcji **0.20** Powrót komisarza Rexa (s.).

SOBOTA 2 CZERWCA

TVC 1
6.00 Co umiały nasze babcie a o czym my zapomnieliśmy **6.25** Doskonale mężczyźna, doskonała kobieta **6.55** Łopatologicznie **7.45** Uczeń czarnoksiężnika (bajka) **8.30** Gejzer **9.00** Slovačko nie sądzi (s.) **9.45** Columbo (s.) **11.15** Wszystko-party **12.00** Tydzień w regionach **12.25** Nasze hobby **13.00** Wiadomości **13.05** Szczęście króla Alfonsa (bajka) **14.10** Madla z cegielni (film) **15.55** Jak utopić doktora Mračka (film) **17.30** Lustro nienawiści (film) **18.25** Chłopaki w akcji **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.00** Vladimir Menšík - 75 **21.45** Z powodu Alberta (film) **23.10** Columbo (s.) **0.40** Bananowe rybki. **TVC 2**
6.00 Teleranek **6.05** Atlas zwierząt **6.30** Babar i przygody Badou (s. anim.) **6.55** Mikołajek (s. anim.) **7.05** Show Garfielda **7.20** Nowości z natury **7.30** Studio Kolega **9.00** Czechosłowacki tygodnik filmowy **9.15** Poszukiwania czasu utraconego **9.35** Nieznani bohaterowie **10.05** Historia pierwszej czeskiej rewolucji **11.05** Nie poddawaj się **12.00** Chcesz mnie? **12.30** Słowo na niedzielę **12.35** Magazyn chrześcijański **13.05** Przez ucho igielne **13.30** Magazyn religijny **14.00** Strawa dla duszy i ciała **14.25** Królestwo natury **14.55** Na pływalni z siostrą Angelką Pin-tirówą **15.25** Podróż po środkowej Rwan-dzie **15.50** Szwedzi pod Brnem **16.25** Łup w imieniu królowej **17.05** Koronacja królowej **18.00** Wspaniałe krainy **18.45** Wieczorynka **18.55** Natura bez granic w akcji **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.00** Vladimir Menšík - 75 **21.45** Z powodu Alberta (film) **23.10** Columbo (s.) **0.40** Bananowe rybki. **NOVA**
6.00 Teleranek **6.05** Atlas zwierząt **6.30** Babar i przygody Badou (s. anim.) **6.55** Mikołajek (s. anim.) **7.05** Show Garfielda **7.20** Nowości z natury **7.30** Studio Kolega **9.00** Nasza wieś **9.30** Muzyczne

wędrowniki **9.55** Folklorika **10.25** Ruchy tektoniczne **11.05** Lotnicze katastrofy **12.00** Ucieczka z Alcatraz **12.55** Babel **13.20** Charleston (film) **15.10** Wręczenie nagród Gratias Tibi 2018 **15.35** Magiczne otchłanie **16.05** Wyspy Kanaryjskie **16.55** Kamera w podróży **17.50** Cudowna planeta **18.45** Wieczorynka **19.05** Czar Afryki **19.30** Niezrealizowane projekty **19.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00** Czerwony baron (film) **22.10** Fargo (film) **23.50** Mamon (s.) **0.40** Tomáš Halík: Dialogi ze światłem. **NOVA**
6.05 Oggy i karaluchy (s. anim.) **6.20** Miles z przyszłości (s. anim.) **6.50** Kacze opowieści (s. anim.) **7.55** SpongeBob Kanciastoporty (s. anim.) **8.20** Krok za krokiem (s.) **9.05** SuperStar **11.40** Przypawy **12.35** Dzwon do TV Nova **13.10** Poradnik domowy **14.20** Weekend **15.20** Słodki listopad (film) **17.35** Pacyfikator (film) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Bridget Jones: W pogoni za rozumem (film) **22.25** Jak to robią single (film) **0.30** Pasażer 57 (film).

PRIMA
6.35 Ben10 (s. anim.) **6.55** Transformery (s. anim.) **7.30** M.A.S.H. (s.) **8.40** Auto Salon **9.50** Bike Salon **10.20** Powiedz prawdę **11.25** Kochamy Czechy **13.25** Gliny z centrum (s.) **14.45** Morderstwa w Midsomer (s.) **16.50** Przyciąłółka pana ministra (film) **18.55** Wiadomości **20.15** V.I.P. Morderstwa (s.) **21.35** Zabójca idealny (film) **23.25** Worek kości (film) **1.15** Morderstwa w Midsomer (s.).

NIEDZIELA 3 CZERWCA

TVC 1
6.00 Ciekawostki z regionów **6.25** Mapa z cegielni (film) **8.10** Uśmiechy Pedra Kostki **8.55** Łopatologicznie **9.45** Kalendarium **10.00** Kamera na szlaku **10.30** Obiektyw **11.05** Cyrk Humber-to (s.) **12.00** Pytania Václava Moravca **13.00** Wiadomości **13.05** Elixir i Halibela (bajka) **14.05** O szczęściu bez końca (bajka) **15.00** Brzydko kłamać, królowno! (bajka) **15.35** Dziś kraj (s.) **17.25** List do ciebie **18.25** Co umiały nasze babcie a o czym my zapomnieliśmy **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.00** GEN - Galeria elity narodu **20.15** Dukla 61 (film) **21.30** 168 godzin **22.05** Śmierć utalentowanego szewca **23.30** Inspektor Banks (s.) **1.00** Bolkoviny. **TVC 2**
6.00 Teleranek **6.05** Atlas zwierząt **6.30** Babar i przygody Badou (s. anim.) **6.50** Mikołajek (s. anim.) **7.05** Show Garfielda **7.20** Nowości z natury **7.30** Studio Kolega **9.00** Czechosłowacki tygodnik filmowy **9.15** Poszukiwania czasu utraconego **9.35** Nieznani bohaterowie **10.05** Historia pierwszej czeskiej rewolucji **11.05** Nie poddawaj się **12.00** Chcesz mnie? **12.30** Słowo na niedzielę **12.35** Magazyn chrześcijański **13.05** Przez ucho igielne **13.30** Magazyn religijny **14.00** Strawa dla duszy i ciała **14.25** Królestwo natury **14.55** Na pływalni z siostrą Angelką Pin-tirówą **15.25** Podróż po środkowej Rwan-dzie **15.50** Szwedzi pod Brnem **16.25** Łup w imieniu królowej **17.05** Koronacja królowej **18.00** Wspaniałe krainy **18.45** Wieczorynka **18.55** Natura bez granic w akcji **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.00** Vladimir Menšík - 75 **21.45** Z powodu Alberta (film) **23.10** Columbo (s.) **0.40** Bananowe rybki.

NOVA
5.55 Śniadanie z TV Nova **9.00** Ulica (s.) **10.00** Przypawy **10.55** Co o tym sądzą Czeši **12.00** Południowe wiadomości **12.30** Dziwna para (s.) **12.50** Przyszłochina w różanym ogrodzie (s.) **14.00** Dowody zbrodni (s.) **15.55** Agenci NCIS (s.) **16.57** Południowe wiadomości **17.25** Co o tym sądzą Czeši **18.25** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Policja kryminalna Anděl (s.) **21.30** W cieniu (film) **23.45** Dowody zbrodni (s.). **PRIMA**
6.30 Ben 10 (s. anim.) **6.45** My Little Pony (s. anim.) **7.30** M.A.S.H. (s.) **9.25** Policja w akcji **10.25** I stała się miłość (film) **12.15** Południowe wiadomości **12.30** Gliniarz i prokurator (s.) **13.30** Lekarz z gór (s.) **14.30** Powrót komisarza Rexa (

POST SCRIPTUM

UŚMIECHNIJ SIĘ

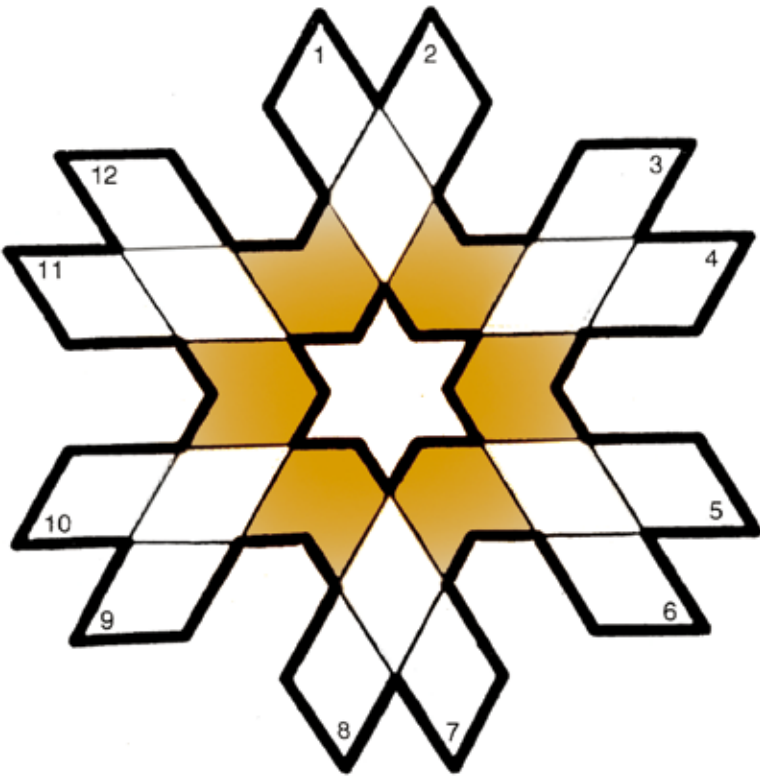

LOGOGRYF ŁAMANY

Rozwiązaniem logogryfu jest dokończenie aforyzmu Stanisława Jerzego Leca:
„Czasem noce są zbyt ciemne, by je...”

- 1. - 4. historyczna nazwa Dolnej Litwy
- 3. - 6. miasto w okręgu Vrancea w Rumunii
- 5. - 8. Alicja Bachleđa-..., polska aktorka
- 7. - 10. stolica imperium Inków
- 9. - 12. Spokojny lub Atlantycki
- 11. - 2. zmętnienie soczewki oka

Wyrazy trudne i mniej znane: ADJUD

Wśród autorów poprawnych rozwiązań zostanie rozlosowana książka. Termin ich nadsyłania upływa w środę 13 czerwca 2018 r. Nagrodę książkową za rozwiązanie łamigłówek z 18 maja otrzymuje Emilia Heczko z Trzyńca.

Rozwiązanie logogryfu kolistego I z 18 maja:
W WALCE IDEI GINĄ LUDZIE
Rozwiązanie krzyżówki kombinowanej z 18 maja:
KTOŚ ZNAŁ ME MARZENIA

WEHIKUŁ CZASU

Tak było...

Ponawiamy zaproszenie do wspólnej zabawy. Zdjęcie po lewej z archiwum Romana Zemene przedstawia Dom Reprezentacyjny w Czeskim Cieszynie. Czekamy na propozycje współczesnego ujęcia. W gazecie zamieścimy pierwsze bądź najlepsze ujęcie, jakie dostaniemy. Zdjęcia prosimy wysłać na: dabkowski@glos.live bądź info@glos.live. Serdecznie zapraszamy do współpracy!

A oto kolejna propozycja z naszej strony. Dom Własny Towarzystwa Oszczędności i Zaliczek w Karwinie-Fryszkacie. Archiwalna fotografia pochodzi także z prywatnych zbiorów Romana Zemene.

KRZYŻÓWKA KOMBINOWANA

Rozwiązaniem dodatkowym krzyżówki kombinowanej jest dokończenie fraszki Jana Izydora Sztaudyngera:

„Miłość nieczystą, ...”

PIONOWO:
AKTEON, ALKILE, ANSARI, ASYSTA, CIESZĄ, CIOCIA, CYKADA, ERNANI, GLOBUS, IMADŁO, INTALO, IROKEZ, MOZART, OSTRÓW, TRUKWA, WARKOT, YAKUZA, ZEFLIK

POZIOMO:
1. powtórzenie wyrazu lub zwrotu na początku kolejnych wersów
2. bierka w szachach lub potocznie człowiek wykonujący podrzędne czynności
3. złotowłosa syrena z ballady H. Heinego
4. trzyczęściowy ołtarz
5. Jens August (1903-1978), pisarz duński
6. zły demon objawiający się pod postacią przystojnego, uwodzicielskiego mężczyzny

7. ROZWIĄZANIE DODATKOWE
8. składnik mikroskopijny węgla
9. kolczasta roślina
10. ziemski raj, kraina szczęśliwości
11. lek zawierający proksybarbal, działający uspokajająco
12. genealogiczne rodu
13. służy do pobudzania konia do biegu

Wyrazy trudne i mniej znane:
IPRONAL, LORELEI, SCHADE (BJK)

